

Renovasjonsselskapet
for Drammensregionen IKS

Årsrapport 2018

Forord

Etter 16 år med ansvar for renovasjonstjenesten i ni kommuner, fører kommunereformen til at eierstruktur og geografisk område for virksomheten endrer seg. Dette kan bli utfordrende, men innebærer også mange nye muligheter. RfDs viktigste oppgave er uforandret; vi skal levere brukervennlige tjenester til lave priser som fører til en stadig økende grad av gjenvinning.

I 2018 har det skjedd mye spennende i RfD. Vårt mandat gir oss mulighet til å ligge faglig i front på flere områder som er avgjørende for miljøet – i dag og i fremtiden. De nasjonale målene knyttet til gjenvinning og sirkulærøkonomi legger viktige føringer for oss og eierkommunene på veien mot et sirkulært samfunn.

Samtidig er det er i dialogen med innbyggerne, og i utformingen av tjenestene vi tilbyr, at mye av jobben blir gjort. Det er en spennende ambisjon å stadig tilpasse tjenestene til brukernes behov og gjøre dem valgfrie for abonnentene. Økt digitalisering i samfunnet fører til at kundene i større grad enn før kan velge hvilke offentlige tjenester de har behov for. Valgfri tømme frekvens om sommeren er et godt eksempel på dette.

Innsamling av avfall for 200 000 innbyggere er en svært krevende oppgave, men vår nye leverandør har så langt gjort en svært god jobb. Det har vært urolige tider i avfallsbransjen og flere store leverandører har gått konkurs på kort tid. Mange kommuner har sett på egenregi som alternativ til konkurranseutsetting. RfD har fortsatt valgt konkurranseutsetting av avfallsinnsamling, men vurderer i hvert enkelt tilfelle hva som er mest hensiktsmessig.

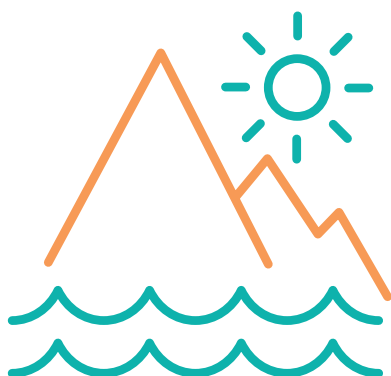
Fra 2020 tar RfD over ansvaret for driften av gjenvinningsstasjonene i egenregi. For de ansatte betyr dette at de ikke lenger må forholde seg til tidsavgrensede anbudskontrakter. For kundene innebærer det økt forutsigbarhet i leveransen av offentlige tjenester. Vi gleder oss til å ta fatt på denne oppgaven sammen med alle de dyktige ansatte som inngår i virksomhetsoverdragelsen.

Kommunereformen fører til at RfDs eierstruktur og geografiske område endrer seg. Noen kommuner trer ut av samarbeidet og andre slår seg sammen til større enheter. Dermed endres det interkommunale samarbeidet. Dette stiller store krav til omstillings- evne, men skaper samtidig nye muligheter for RfD.

Eierne uttrykker gjennom eierstrategien tydelige forventninger om at virksomheten skal ta samfunns- ansvar. Dette gjenspeiles i alt arbeid vi gjør. Blant annet er det formulert nye etiske retningslinjer i samarbeid med de ansatte. I den nye selskaps- strategien som ble vedtatt i 2018, er forretningsideen revidert, og lyder nå: RfD skaper ressurser i det sirkulære samfunnet gjennom nytenking, ansvarlighet og brukervennlige løsninger. Dette løftet skal vi leve opp til!

Takk for at du kildesorterer!

Johan Remmen
Daglig leder, RfD

INNHold

Renovasjonsordningen i Drammensregionen	4
Administrasjonens arbeid.....	13
Årsberetning og regnskap	18
Eiermelding fra styret i RfD	40
Miljørapport.....	47
Ansatte 2018	55

Renovasjonsordningen i Drammensregionen

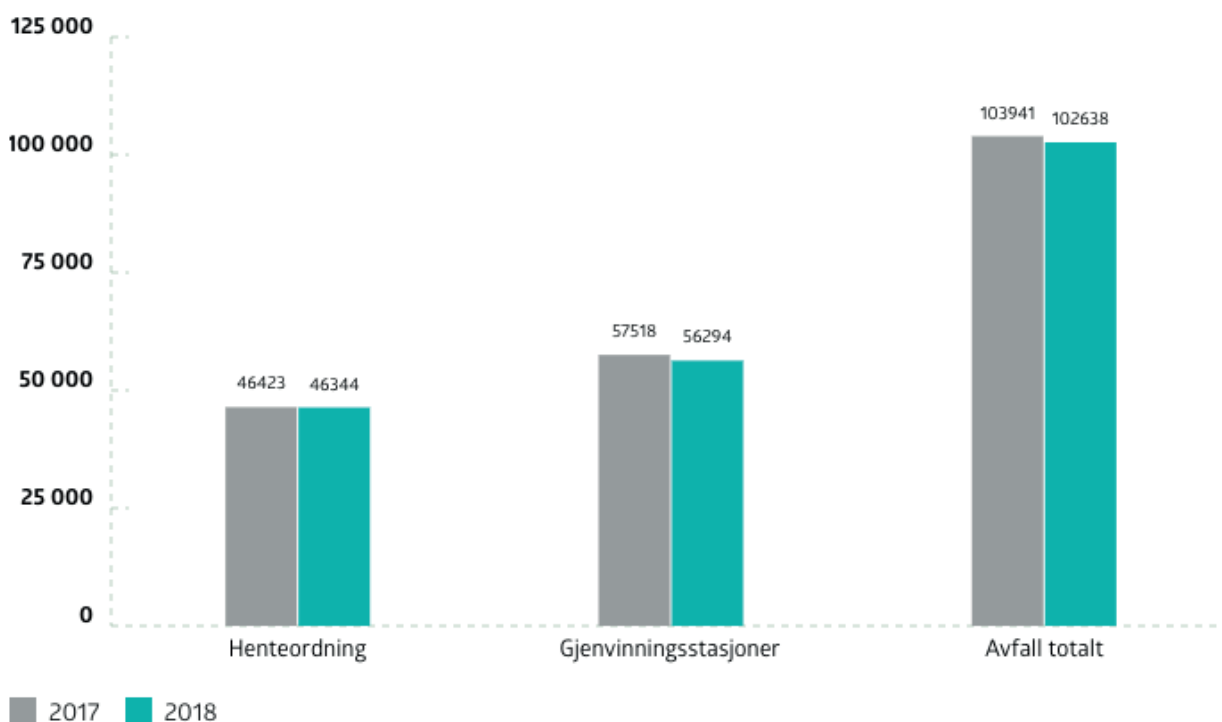
Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS (RfD) er et interkommunalt selskap eid av ni kommuner i Buskerud og Vestfold: Drammen, Hurum, Lier, Modum, Nedre Eiker, Røyken, Sande, Svelvik og Øvre Eiker.

RfD forvalter renovasjonstjenestene på vegne av eierkommunene og samler inn avfall fra husstandene i regionen. RfD skal skape ressurser i det sirkulære samfunnet gjennom nytenking, ansvarlighet og brukervennlige løsninger, noe som skal gjenspeiles i renovasjonstjenesten.

RfD skal levere en bærekraftig renovasjonstjeneste basert på avfallsforebygging, ombruk, kildesortering og gjenvinning.

Total avfallsmengde gikk fra 2017 til 2018 ned med 1,3 prosent, fra 103 941 tonn til 102 638 tonn. Innbyggertallet økte i samme periode med 0,9 prosent. Det innebærer at avfallsmengde per innbygger har hatt en svært gledelig nedgang på 2 prosent, fra 521 kg i 2017 til 510 kg i 2018.

INNSAMLET MENGDE AVFALL TONN 2017-2018

Avfallsmengden har gått ned med 1300 tonn fra 2017 til 2018. Dette er positivt, siden avfallsreduksjon er det øverste målet i avfallspolitikken.

KILDESORTERINGSORDNINGEN

Avfall er en råvare og ressurs som brukes til å lage nye produkter. Å gjenvinne avfallet forurensrer mindre enn å lage produkter av råstoffer fra naturen. For at vi skal kunne gjenvinne avfallet til nye produkter, er vi imidlertid avhengig av at de ulike avfallstypene holdes adskilt fra hverandre. Derfor er det viktig at alle innbyggere kildesorterer.

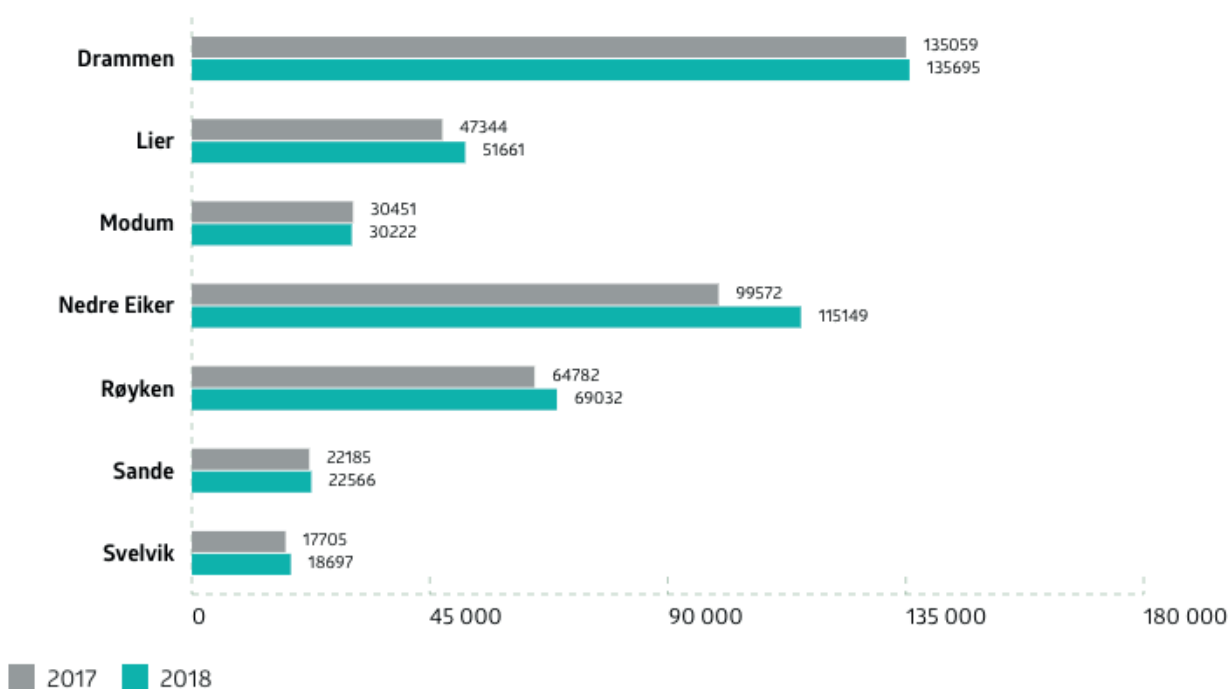
Avfallet fra husstandene i Drammensregionen hentes hjemme og kan leveres på gjenvinningsstasjonene. I 2018 ble 45 prosent av avfallet hentet hjemme, mens 55 prosent ble levert på gjenvinningsstasjonene.

Hjemme hos innbyggerne henter RfD fem avfallstyper: matavfall, restavfall, papiravfall, plastemballasje og glass- og metallemballasje. Seks av kommunene har også en årlig innsamling av hageavfall.

RfD har syv gjenvinningsstasjoner i regionen. Her kan innbyggere i Drammensregionen levere avfall kostnadsfritt, siden bruk av gjenvinningsstasjonene er inkludert i renovasjonsgebyret. Næringskunder og innbyggere utenfor RfDs kommuner må betale for levering. Innbyggerne i regionen kan fritt benytte alle RfDs gjenvinningsstasjoner, uavhengig av hvilken kommune de bor i.

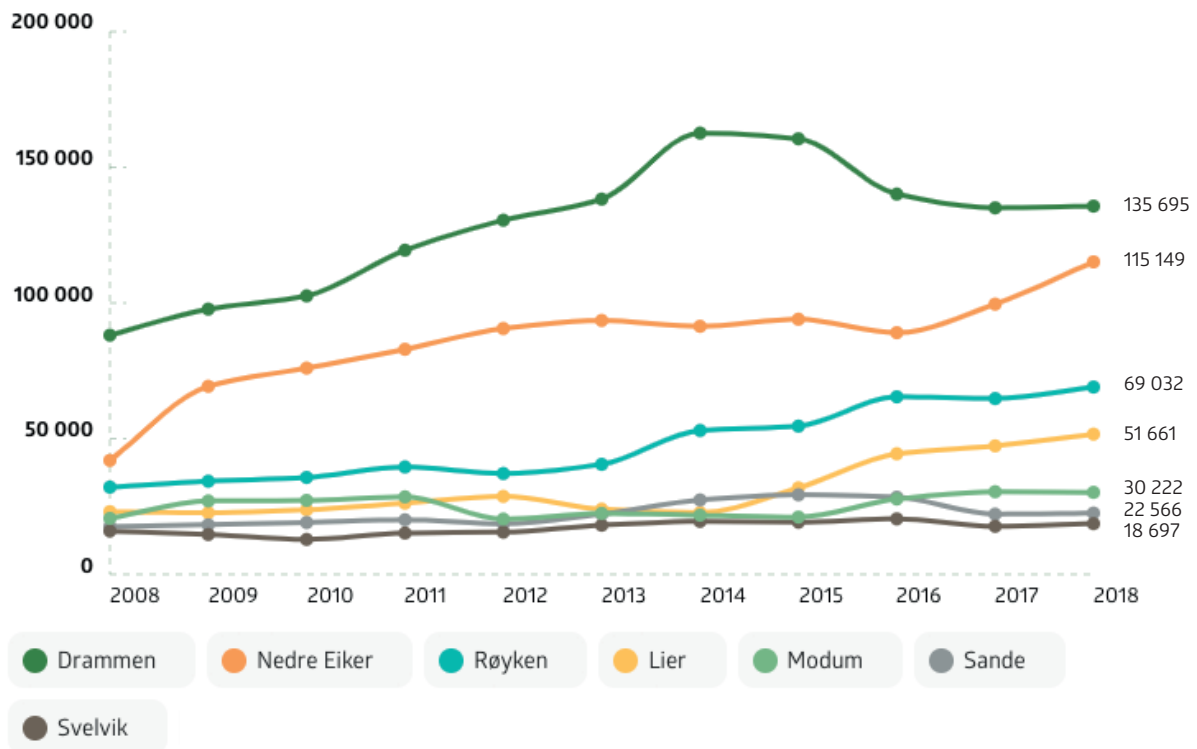
Antall besøkende på gjenvinningsstasjonene har økt kraftig de siste årene. I 2018 hadde de syv gjenvinningsstasjonene til sammen 443 022 besøkende. Dette utgjorde en økning på hele 6,2 prosent i antall besøk sammenlignet med 2017.

BESØK GJENVINNINGSTASJONER 2017-2018

Totalt var det 443 022 besøkende på RfDs gjenvinningsstasjoner i 2018. Dette er 25 924 flere enn i 2017.

BESØK PÅ GJENVINNINGSTASJONER 2008-2018

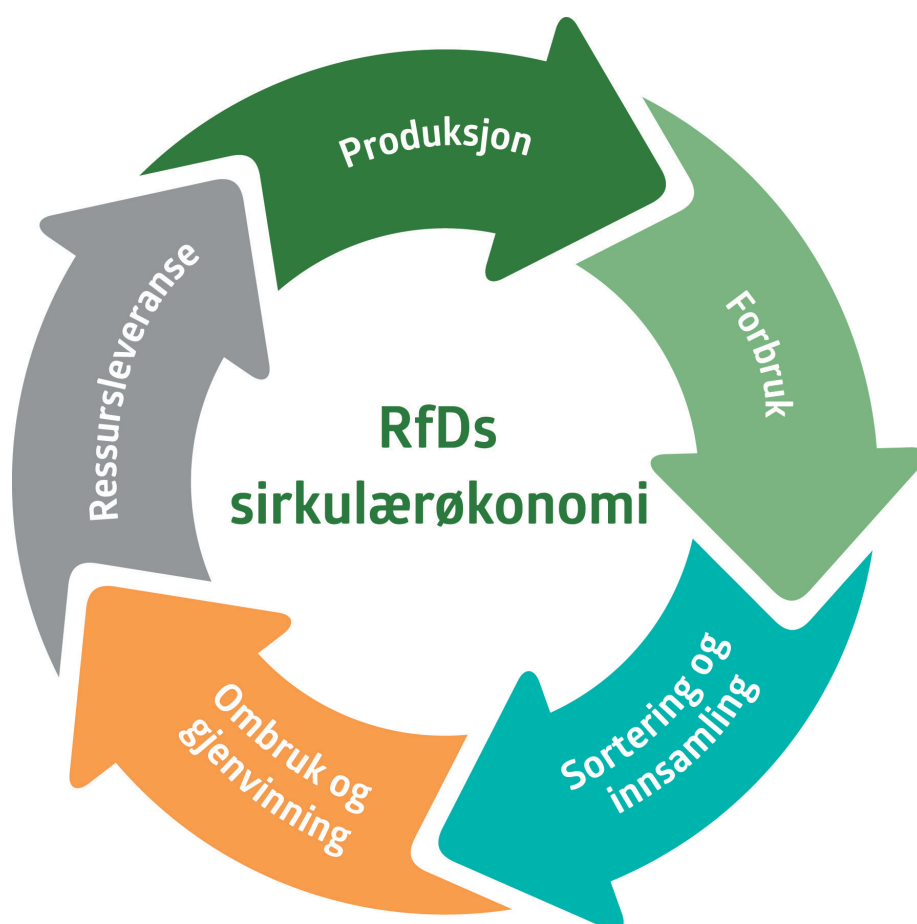

RfDs gjenvinningsstasjon på Lindum i Drammen er den av selskapets stasjoner som er mest besøkt, og hadde 135 695 besøkende i 2018. Mile i Nedre Eiker er gjenvinningsstasjonen som opplever størst økning i antall besøk. I 2018 økte besøket på Mile med 16 prosent, tilsvarende 15 577 flere personer enn i 2017.

AVFALL ER RESSURSER I DET SIRKULÆRE SAMFUNNET

Sirkulær økonomi som samfunnsmodell og målene i avfallspolitikken gir viktige føringer for RfDs arbeid. I den sirkulære økonomien har ombruk fått en mer sentral plass i avfallsmålene enn tidligere. Ved å reparere gjenstander fremfor å kaste dem, vil de få lengre levetid og avfallsmengdene vil gå ned. Dette er svært bra for miljøet, og har en høyere prioritering

enn gjenvinning i de nasjonale avfallsmålene. Ombruk og materialgjenvinning er begge viktige bidrag til sirkulærøkonomien, og er noe RfD jobber med kontinuerlig. Ett tiltak er tilbud om innlevering av gjenstander til ombruk på alle regionens gjenvinningsstasjoner.

En god ressursutnyttelse av avfall handler om å ta vare på ressursene som finnes i avfallet, og utnytte disse på best mulig måte. Gjennom materialgjenvinning blir avfallet omdannet til råvarer for produksjon av nye produkter. På denne måten sparer vi naturen for uttak av nye råvarer, vi sparer energi, noe som igjen er bra for miljøet. Avfall som ikke kan materialgjenvinnes, blir energiutnyttet ved forbrenning. Restavfallet blir til energi som erstatter andre energikilder.

Avfallshierarkiet viser prioriteringene innen norsk avfallspolitikk, som også er RfDs prioriteringer. Målet er at avfallet skal behandles så høyt opp i pyramiden som mulig. RfDs operative ansvar er primært knyttet til de tre nederste trinnene. Selskapet bidrar også gjennom påvirkning og holdningsskapende arbeid på de to øverste trinnene, for eksempel gjennom kommunikasjonstiltak og gjennom undervisning av ungdomsskoleelever i regionen.

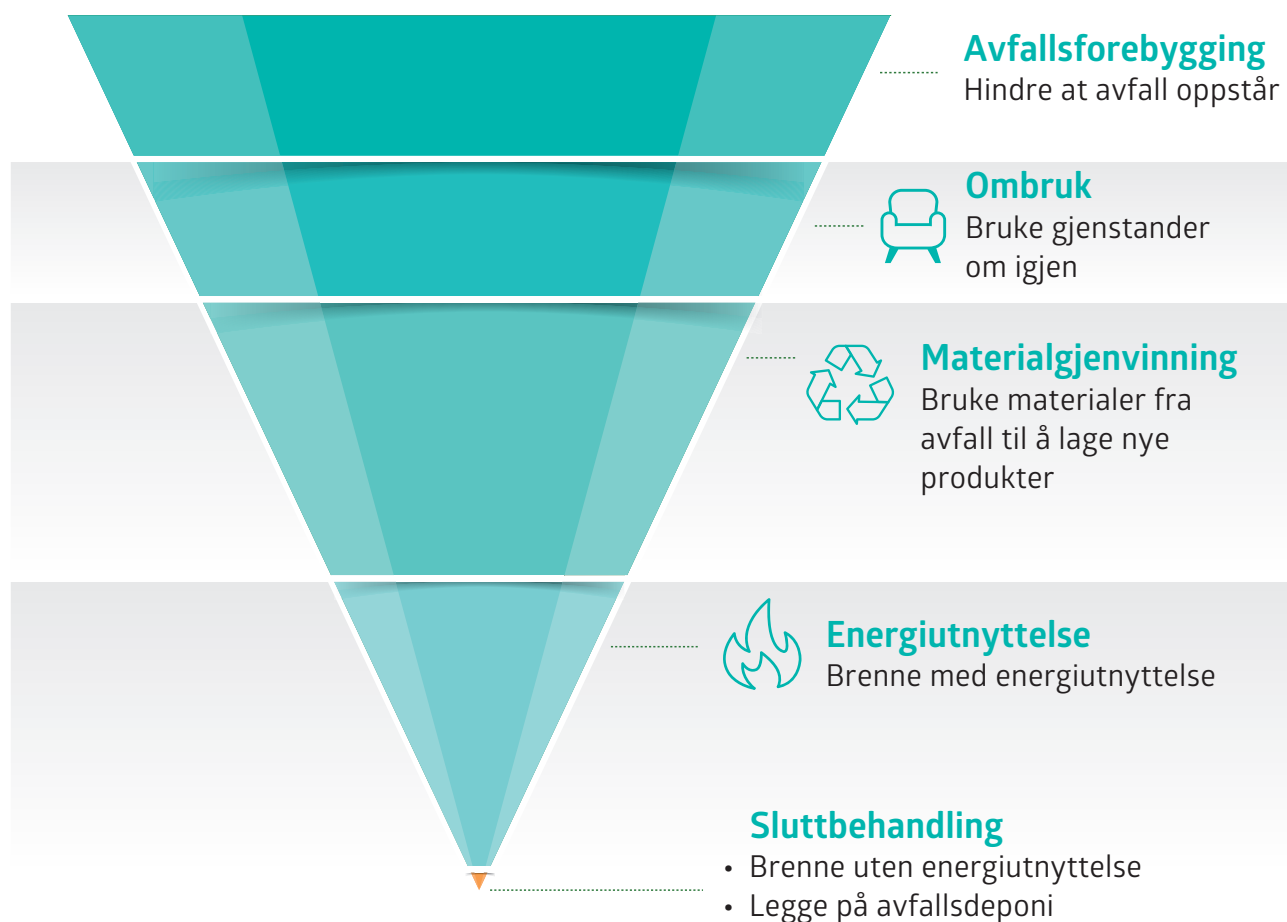
AVFALLSPYRAMIDEN

Når innbyggerne kildesorterer har vi muligheter til å materialgjenvinne avfallet. 71 prosent av husholdningsavfallet ble sortert av innbyggerne i 2018. Det er på samme nivå som i 2017, og er det beste sorteringsresultatet RfD har oppnådd.

Restavfall er det som er igjen etter at innbyggerne har kildesortert. Det er gledelig at restavfallsmengdene har gått ned de siste årene, noe som er et uttrykk for bedre kildesortering. Nedgangen fortsetter også i 2018, hvor innbyggere i Drammensregionen tilsammen leverte 462 tonn mindre restavfall enn i 2017.

RfD har også økende fokus på, og stadig bedre tilrettelagt for innlevering av gjenstander til ombruk på alle gjenvinningsstasjonene. Når brukbare gjenstander blir levert til ombruk får de lengre levetid, og avfallsmengdene reduseres. Dette er svært bra for miljøet, og har en høyere prioritering enn gjenvinning i de nasjonale avfallsmålene. Ombruk og materialgjenvinning er viktige bidrag til sirkulærøkonomien, som det arbeides med både nasjonalt og internasjonalt.

Avfallspyramiden

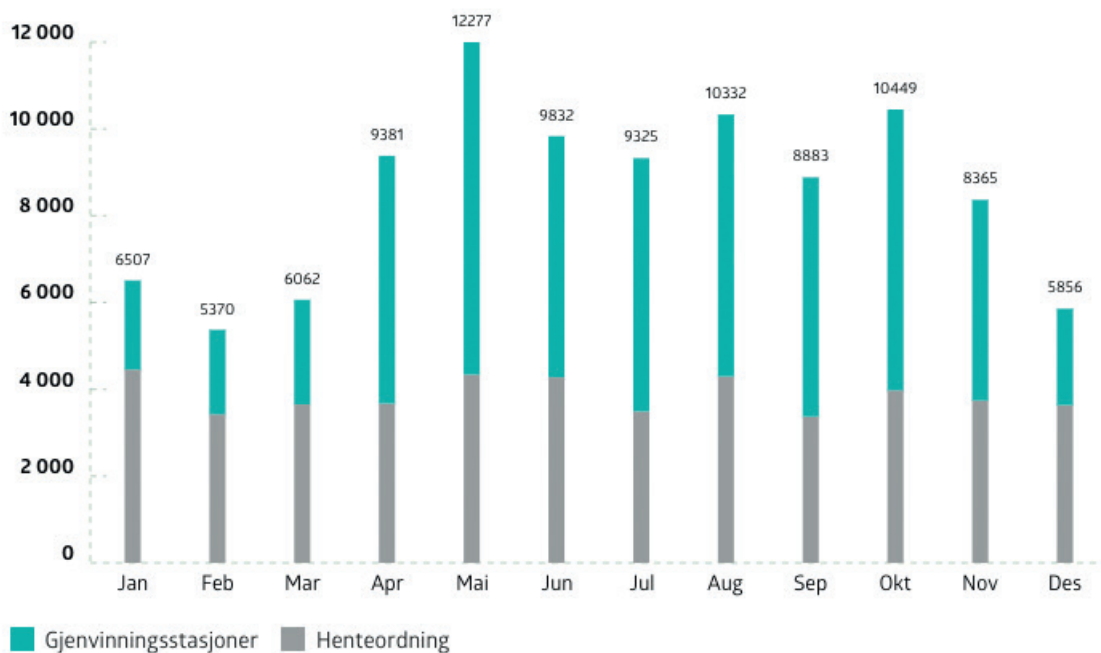

AVFALLSMENGDER (TONN) OG SORTERINGSGRAD 2008-2018

De to siste årene har RfD oppnådd høyest sorteringsgrad på hele 71 prosent.

AVFALLSMENGDER PER MÅNED 2018

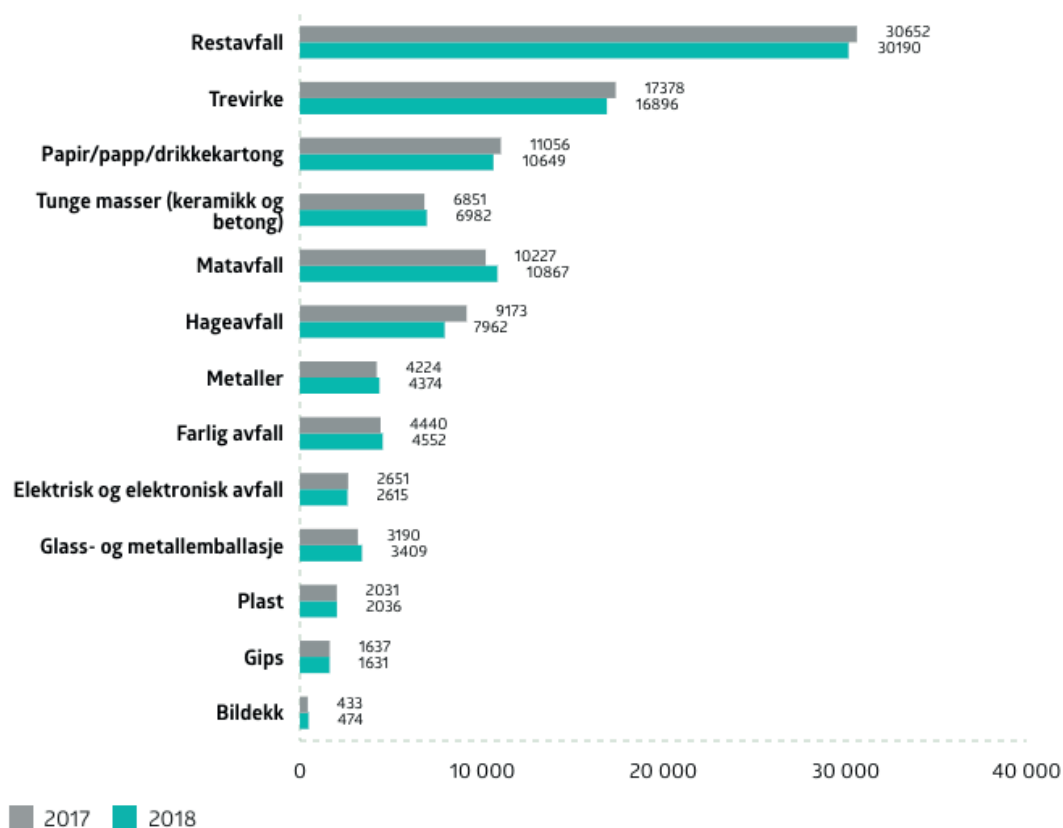
Avfallet som hentes hjemme har relativt små sesongvariasjoner, mens gjenvinningsstasjonene er mest benyttet vår og høst.

HUSHOLDNINGSAVFALL I DRAMMENSREGIONEN 2008-2018 (TONN)

Det ble i 2018 samlet inn 102 638 tonn husholdningsavfall i Drammensregionen. Dette er en reduksjon på 1,3 prosent sammenlignet med 2017.

TONN PER AVFALLSTYPE

Mengden restavfall er noe redusert i 2018 sammenlignet med 2017, samtidig som mengden matavfall og glass- og metallemballasje har økt. Dette viser en høyere sorteringsgrad for 2018 sammenlignet med tidligere år. Det er også svært positivt at utsortering av farlig avfall har økt.

Hva blir avfallet til?

Avfall som materialgjenvinnes inngår som råstoff til nye produkter.

Avfall som energigjenvinnes blir utnyttet til elektrisk kraft.

MATAVFALL

Matavfallet som samles inn blir omgjort til biogass og biogjødsel på «Den Magiske Fabrikken» i Vestfold. Biogassen erstatter fossilt drivstoff og regnes for å være den beste ressursutnyttelse som er mulig å oppnå for matavfall. Biogass fra vårt matavfall benyttes blant annet som drivstoff for busser og renovasjonsbiler. Biogjødselen er et biprodukt av høy kvalitet, og benyttes i landbruket.

PAPIRAVFALL

Papiravfallet som samles inn er en blanding av aviser, drikkekartonger, esker, bølgepapp med mer. Papir, kartong og papp blir ettersortert maskinelt for en optimal utnyttelse, kuttet opp i mindre biter og bløtlagt. Plastbelegg, korker og aluminium blir fjernet. Papirmassen inngår som råstoff til nye papirprodukter. Ved å gjenvinne papiravfall reduseres både behovet for hogst av skog, og forbruk av energi til papirproduksjon.

PLASTEMBALLASJE

Plastemballasjen samles inn og presses før den fraktes til store sorteringsanlegg. I dag sendes all plastemballasje samlet inn fra norske husholdninger til sorteringsanlegg i Tyskland gjennom Grønt Punkt. Plasten vaskes, sorteres i ulike kvaliteter og omdannes til råstoff (granulat) for nye plastprodukter. Produkter som lages av resirkulert plast er for eksempel takrenner, bæreposer og støyskjermer.

GLASS- OG METALLEMBALLASJE

Glass- og metallemballasje leveres samlet, og blir maskinelt ettersortert i Fredrikstad. Glasset blir sortert videre i ulike farger, før det blir benyttet til råstoff i nye produkter. Resirkulert glass brukes både til byggematerialer, isolasjon og nye glassprodukter. Metallet smeltes om til nye metallprodukter. Det er svært energibesparende å gjenvinne glass og metall fremfor å lage nytt.

RESTAVFALL

Restavfall er avfallet som er igjen når alt som kan materialgjenvinnes er sortert ut. Restavfallet som samles inn i Drammensregionen, sendes til energigjenvinningsanlegg som produserer elektrisk kraft eller fjernvarme. Tidligere var det vanlig å deponere restavfall på «fyllinger», men dette skjer ikke lenger.

FARLIG AVFALL

Avfall som inneholder stoffer som er farlige for mennesker, dyr og natur defineres som farlig avfall. Det er særdeles viktig for miljøet at dette avfallet blir skilt ut. De farlige stoffene blir behandlet på den måten som er best egnet for den enkelte avfallstypen. Noen av stoffene brennes på svært høy varme, noen stoffer kan behandles og brukes på nytt, mens andre ikke har annen egnet sluttbehandling enn forsvarlig deponering. På denne måten får vi de farlige stoffene ut av kretsløpet.

ELEKTRISK OG ELEKTRONISK AVFALL

Elektrisk og elektronisk avfall (EE-avfall) inneholder miljøfarlige stoffer. Ved å gjenvinne EE-avfallet unngår vi at miljøgifter slipper ut i naturen. EE-avfallet blir først miljøsanert, slik at de farlige stoffene tas ut av kretsløpet. Deretter blir metaller, glass og plast i produktene sortert og gjenvunnet til nye produkter.

TREVIRKE

Trevirke er et materiale som egner seg godt til energiutnyttelse. Trevirke fra Drammensregionen energiutnyttes ved forbrenning. Trevirke som leveres på gjenvinningsstasjonene blir sortert etter type, kvernet til flis og benyttet til ulike brenselprodukter.

HAGEAVFALL

RfD har mottak av hageavfall på alle gjenvinningsstasjonene, og i tillegg en årlig innsamling fra husstandene i seks av kommunene. Hageavfallet blir kvernet og kompostert. Dette blir til nye jordprodukter av høy kvalitet, som selges til bruk i hager og parker.

OMBRUK

RfD har lagt til rette for ombruk på alle gjenvinningsstasjonene. Her kan de besøkende sette fra seg brukte gjenstander de mener andre kan ha bruk for. Dette er et populært tilbud som mange benytter seg av. På stasjonene i Lier og Røyken har ombruket blitt flyttet innendørs og har fått større areal. På disse stasjonene leverer innbyggerne brukt-gjenstander inn, mens det er Fretex som henter ut for gjenbruk og salg.

Administrasjonens arbeid

RfD ivaretar bestillerfunksjonen for renovasjon i ni kommuner. Selskapet hadde 22 ansatte ved utgangen av 2018. Alle ansatte har arbeidssted i Grønland 1 i Drammen. RfDs tjenesteproduksjon foregår gjennom kontrakter, og selskapets ansatte arbeider i hovedsak med innkjøp, utvikling, kontraktsforvaltning, økonomi og kommunikasjon. Administrasjonens arbeid baserer seg på ny selskapsstrategi som ble vedtatt i mai 2018, samt til eierstrategien som ble revidert i 2016.

RfDs administrasjon startet i 2017 arbeidet med ny selskapsstrategi. Denne ble sluttført og vedtatt i 2018. Den nye selskapsstrategien legger tydelige føringer for hvordan administrasjonen skal arbeide for å ivareta og tilpasse seg forventninger ulike interessenter har til selskapet. Samfunnets, innbyggernes og eierens forventninger kan oppsummeres i tre begreper; nytenkende, brukervennlig og ansvarlig. Sentralt i strategien er tilpasning til den sirkulære økonomien.

Som ansatte i en interkommunal virksomhet forvalter alle RfDs medarbeidere ressurser på vegne av eierkommunene og innbyggerne. Eierne har

delegert en viktig samfunnsoppgave til selskapet, og administrasjonen blir vist en tillit som skal leves opp til. I 2018 ble det utarbeidet nye etiske retningslinjer som sikrer at alle som arbeider for RfD tar gode, etiske valg, handler i tråd med virksomhetens verdigrunnlag og viser alminnelig god folkeskikk. Retningslinjene er et supplement til egen refleksjon og diskusjoner med kollegaer og ledere, og skal bidra til gode og rettferdige beslutninger.

RfD er sertifisert innen miljøledelse av Stiftelsen Miljøfyrtårn. Miljøfyrtårn er et anerkjent og effektivt verktøy for sertifisering og miljøledelse, og er Norges mest brukte sertifikat for virksomheter som vil dokumentere sin miljøinnsats og vise samfunnsansvar. Miljøfyrtårn-sertifisering er anerkjent av myndighetene ved offentlige innkjøp, og godkjent som miljødokumentasjon i anbudskonkurranse, og er også anerkjent av EU. RfD har nylig blitt re-sertifisert for tre nye år.

Alle ansatte i RfD deltok i arbeidet med selskapsstrategien og de etiske retningslinjene, blant annet gjennom arbeidssamlinger og idéugnader.

Ansatte i RfD.

KOMMUNIKASJON

RfDs kommunikasjonsavdeling har ansvar for selskapets eksterne og interne kommunikasjon i ulike kanaler, både massekommunikasjon og kundeservice ved en-til-en kommunikasjon.

I 2018 gjennomførte RfD en matsvinn-kampanje. Hovedtiltakene var tre filmer med barn som på en positiv måte oppfordret til å bruke opp matrestene. Filmene ble vist på sosiale medier og på YouTube, med svært gode resultater i antall visninger. Det ble utarbeidet annonser, som ble delt på sosiale medier og i lokale nettaviser. RfD inviterte også til frokost-møte om matsvinn i samarbeid med Klimafestivalen §112, og hadde stand og konkurranser om temaet på Barnas miljøfestival. Facebook ble benyttet aktivt, siden kanalen egner seg godt til å dele saker om miljø og kildesortering, og dialogen er aktiv.

I tråd med selskapsstrategien satser RfD på fremtidsrettet brukerdiallog i ulike kommunikasjonskanaler. Den prioriterte kommunikasjonskanalen er nettsiden rfd.no, hvor brukerne får økt kjennskap til tjenestene vi tilbyr og økt kunnskap om kildesortering og gjenvinning. Det er også innført en digital selvbetjeningsløsning med innlogging via ID-porten. På Min side får innbyggerne en oversikt over sin renovasjonsløsning og kan endre, søke og bestille ulike tjenester. Løsningen reduserer omfanget av manuelle oppgaver på RfDs kundesenter, samt bidrar til en mer effektiv og brukerorientert kundediallog. Nettsiden blir flittig benyttet til kundeservice via ulike skjemaer. I 2018 ble det sendt inn 13 920 henvendelser via denne kanalen.

RfD har i flere år tilbudt gratis varsling om hentedager på mobilen via app eller SMS. 20 200 innbyggere abonnerer på varsel via appen Min

Renovasjon, og 18 000 innbyggere mottar varsling om hentedager på SMS. For innbyggere som ikke har muligheter for å motta oversikt over hentedager digitalt, tilbyr RfD en enkel henteoversikt på papir.

Kommunikasjonsavdelingen får mange og varierte spørsmål om renovasjon. Selskapet ivaretar henvendelser fra innbyggere som ønsker direkte dialog med RfDs innbyggerkontakter og saksbehandlere. I 2018 besvarte avdelingen 20 420 telefonhenvendelser og 8 897 henvendelser på e-post. RfD opplever i økende grad henvendelser via Facebook, hvor 7711 personer følger siden «RfD – Kildesortering i Drammensregionen». Kundeservice fikk inn 865 saker til behandling i 2018. De fleste av disse, 774, gjaldt søknader om fritak fra renovasjon. Kundeservice håndterte 2 341 henvendelser fra eiendomsめglere via tjenesten Infoland i 2018, en tjeneste RfD tilbyr mot betaling.

RfD tilbyr undervisningsmateriell til barn og unge i alle aldre. Alle barnehager og skoler i regionen kan fritt benytte undervisningsmateriell utarbeidet av LOOP Stiftelsen for kildesortering og gjenvinning, som RfD har avtale med. Skoleåret 2017–2018 fikk alle barneskolene (1.–4. trinn) en underholdende og lærerik forestilling om forbruk og avfall. I 2018 deltok 1 300 elever fra 49 skoleklasser i undervisning på en av RfDs gjenvinningsstasjoner. RfD tilbyr også undervisning for introduksjonsklasser for flyktninger og innvandrere samt asylmottak ved forespørsel. RfD deltok i jurien for Ungt Entreprenørskap for ungdomsskole for klassen «Grønt og genialt». RfD er samarbeidspartner i REdu, avfalls- og gjenvinningsbransjens kompetanseløft. Via REdu hadde RfD i 2018 for andre året en Summer Internship, en student som hadde en lærerik sommerjobb knyttet til sitt studie.

Film,
Matsvinn-kampanje

ØKONOMI

RenoNordens konkurs i 2017 førte til at RfD for første gang har kjøpt og eid egne renovasjonsbiler. Disse bilene ble frem til utgangen av oktober 2018 leid ut til Norsk Gjenvinning Renovasjon AS, som hadde en midlertidig innsamlingskontrakt for RfD som følge av konkursen. NordRen AS vant anbudet for ny ordinær innsamlingskontrakt og kjøpte alle renovasjonsbilene på oppstartstidspunktet.

De økonomiske konsekvensene av konkursen og den påfølgende midlertidige innsamlingskontrakten frem til 31. oktober 2018, har ikke gjort det nødvendig med gebyrøkninger. Renovasjonstjenesten har blitt gjennomført innenfor budsjett og planlagte rammer for virksomheten.

RfD sender ut omtrent 130 000 fakturaer i året. I henhold til selskapsstrategien skal RfD tilby fremtidsrettet brukerkommunikasjon. Dette gjelder også for utsendelse av fakturaer. RfDs økonomisystem Agresso er blitt oppgradert, blant annet med en fleksibel og fremtidsrettet faktureringsløsning. Vi kan nå tilby abonnentene faktura på både tradisjonelle og moderne plattformer, og systemet er tilrettelagt for

nye, fremtidige løsninger. Selskapet tilbyr faktura per avtalegiro og eFaktura i nettbank, faktura i Digipost, på Vipps og i EHF-format. Faktura på papir tilbys også, men stadig flere velger elektroniske alternativer.

Økonomimodellen er i stadig utvikling, med formål om forenkling, effektivisering og økt kontroll. Fra og med 2018 føres det et samlet selvkostregnskap for alle kommuner. Det er i 2018 blitt tilbakebetalt ca. 16,2 millioner kroner til abonnentene som et ledd i utjevning og tilbakeføring av selvkostfond.

Det utarbeides prognoser basert på tall fra de budsjettansvarlige. Dette brukes i selskapets rapportering og økonomioppfølging. I løpet av 2018 ble det utarbeidet prognoser som i ettertid har vist seg å være i godt samsvar med årsregnskapet. Regnskapet for 2018 viser et bedre resultat enn budsjettet. Dette skyldes i hovedsak lavere kostnader for innsamling av avfall, lavere behandlingskostnader samt at planlagte prosjekter ikke fullt ut er gjennomført.

NordRen AS vant anbudet for ny ordinær innsamlingskontrakt og kjøpte alle renovasjonsbilene på oppstartstidspunktet.

DRIFT OG UTVIKLING

RfDs drift- og utviklingsavdeling har ansvaret for den operative driften av renovasjonsordningen, samt for gjennomføring av prosjekter og anskaffelser. Driften foregår gjennom forvaltning av mer enn hundre løpende kontrakter innen innsamling, drift og

avsetning av avfall. I anbudskonkurranser stiller RfD strenge krav blant annet til arbeidsmiljø og arbeidsvilkår hos bedrifter som utfører oppdrag på vegne av selskapet.

Oversikt over RfDs leverandører i 2018

Henteordning				
Avfallstype	Tonn	Leverandør pr. 31.12.18	Behandlingssted	Største sluttprodukt
Restavfall	23 820	Rekom	Åmotsfors, Sarpsborg og Fredrikstad	Industriell energi og elektrisitet
Matavfall	11 801	Lindum	Tønsberg	Biogass og biogjødsel
Papiravfall	9 177	Stena Recycling	Sverige og Tyskland	Papirprodukter
Glass- og metallemballasje	3 605	Sirkel Glass	Fredrikstad	Isolasjon, glass og metall
Plastemballasje	1 562	Grønt Punkt Norge	Tyskland	Plastprodukter
Hageavfall	376	Lindum	Drammen	Jord- og kompostprodukter
Totalt	50 341			
Gjenvinningsstasjoner				
Avfallstype	Tonn	Leverandør pr. 31.12.18	Behandlingssted	Største sluttprodukt
Trevirke	17 576	Lindum	Hønefoss, Halden og Lier	Fjernvarme og industriell energi
Hageavfall	7 892	Lindum	Drammen	Jord- og kompostprodukter
Restavfall	8 608	Norsk Råvare og Lindum	Sarpsborg, Oslo og Linköping	Fjernvarme og industriell energi
Betong, keramikk og porselen	7 263	Lindum	Drammen	Overdekking og veibygging på deponier
Metaller	4 550	Lindum og Norsk Gjenvinning Metall	Norge og Tyskland	Metallprodukter
Rene masser	3 398	Lindum	Drammen	Overdekking på deponier
Elektrisk og elektronisk avfall	2 721	Norsk Gjenvinning Metall	Ulike anlegg i Norge, Sverige og Kina	Plast- og metallprodukter, energi og deponi
Impregneret treverk	2 849	RagnSells og Lindum	Linköping	Fjernvarme og elektrisitet
Papp/papiravfall	2 295	Stena Recycling	Nederland og Sverige	Papirprodukter
Gips	1 697	RagnSells og Lindum	Drammen/Svelvik	Gipsplater
Farlig avfall (ulike typer)	1 181	Norsk Gjenvinning	Ulike anlegg i Norden	Energi og spesialdeponi
Plastfolie og plastemballasje	563	Norsk Gjenvinning og Grønt Punkt Norge	Norge og Tyskland	Plastprodukter
Bildekk og felger	493	RagnSells	Heljestorp og Hokksund	Granulat til kunstgress og metall
Isolerglassruter (miljøfarlige)	367	Norsk Gjenvinning og Ruteretur	Askim, Sarpsborg, Fredrikstad i Norge og Fortum i Danmark	Fjernvarme, isolasjon og glassprodukter
Blyakkumulatorer	219	Norsk Gjenvinning Metall	England	Bly materialgjenvinnes
Tekstiler, klær og sko	248	Renotec	Polen	Ombruk, matter og pusse-filler
Ombruksgjenstander	690	FreteX	Drammen	Blir brukt på nytt
Asbest	128	Norsk Råvare	Moss	Deponi
Glass- og metallemballasje	96	Sirkel Glass AS	Fredrikstad	Isolasjon, glass og metall
EPS (isopor)	60	FFF Hage og Miljø	Sandnes	EPS-produkter
Mat, fett og vegetabilsk olje	11	Lindum	Drammen	Biogass
Totalt	62 905			

Denne oversikten viser alle mottatte mengder, herunder også næringsavfall, rene masser og ombruksgjenstander. Oversikten over behandlingen er forenklet og noen avfallstyper har flere sluttprodukter enn nevnt her.

I 2018 var en av avdelingens viktigste oppgaver å sørge for en god oppstart av ny ordinær innsamlingskontrakt for husholdningsavfall fra 1. november 2018. Det er NordRen som er leverandør av tjenesten.

Brukerundersøkelser viser at innbyggerne i Drammensregionen er svært godt fornøyd med tjenesten som RfD leverer med avfallshenting. Det er utplassert 175 300 avfallsbeholdere hos husstandene i Drammensregionen. I 2018 gjennomførte 55 renovatører hele 4,3 millioner tømminger av beholdere, samt sekker for plastemballasje. Det ble mottatt 5 648 meldinger om manglende eller forsinket tømming, noe som utgjør 1,31 promille. Alle avvik registreres og utbedres omgående.

RfD har syv gjenvinningsstasjoner i regionen. Det arbeider både heltids- og deltidansatte på stasjonene, som til sammen utgjør ca. 40 årsverk. De ansatte gjør en svært viktig jobb med å veilede og hjelpe de omtrent 450 000 besøkende som var innom en av gjenvinningsstasjonene i løpet av 2018. I henhold til RfDs selskapsstrategi skal gjenstander som leveres til gjenvinningsstasjonene i større grad enn tidligere gå til ombruk. Ved å reparere gjenstander fremfor å kaste dem, vil produkter få lenger levetid og avfallsmengdene vil gå ned. I 2018 er det igangsatt målinger og pilotprosjekter for å skaffe underlag til beslutning om ytterligere ombrukstiltak.

Gode renovasjonsløsninger er en av forutsetningene for å lykkes i moderne byutvikling, og RfD ønsker å fortsette å ha fokus på dette. Stadig flere borettslag og sameier velger nedgravde avfallscontainere. Dette gjelder både etablerte bygg og nybygg. I 2018 ble det satt ut 143 nye nedgravde avfallscontainere fordelt på 22 hentesteder. Totalt har RfD nå 529 nedgravde avfallscontainere fordelt på 92 anlegg.

RfD opplever at innbyggerne i stadig større grad etterspør løsninger som er tilpasset deres behov. Med økende digitalisering og ny teknologi øker mulighetene for dette. I henhold til RfDs selskapsstrategi skal tjenestetilbudet kontinuerlig utvikles og forbedres for å møte innbyggernes behov og ønsker. Fra 2019 vil avfallet hentes hver annen uke om sommeren, som resten av året. Ved behov kan innbyggerne bestille ekstra avfallshenting i denne perioden.

Det pågår et prosjekt med formål å gi alle hytter som i dag ikke har en renovasjonsløsning et tilbud om dette i løpet av 2019/2020. Den nye renovasjonsordningen innebærer at alle hytteeiere vil få tilsvarende tilbud som fastboende, med henteordning for fem ulike avfallstyper. Kommunene som berøres av prosjektet er Nedre Eiker, Øvre Eiker, Drammen, Modum og Lier, og omfatter omtrent 2 500 hytter.

Bunntømte avfallscontainere for hytter.

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP

for driftsåret 2018

Renovasjonsselskapet for
Drammensregionen IKS

Årsregnskap

- Resultatregnskap
- Balanse
- Noter
- Kontantstrømoppstilling

Revisjonsberetning

Styrets årsberetning for 2018

1. STYRETS SAMMENSETNING

Styret har i 2018 bestått av:

George Fulford,
styrets leder

André Tangerud,
nestleder

Kari Solberg Økland,
styremedlem (frem til 28.5.2018)

Per Håvard Kleven,
styremedlem

Anne Kristine Teigen,
styremedlem

Gry Nessjøen,
ansattes observatør

Det er avholdt syv styremøter i 2018.

2. OPPSUMMERING OG KORT OM VIRKSOMHETEN

Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS (RfD) har ansvar for innsamling og behandling av husholdningsavfall fra innbyggerne i ni kommuner. Dette er en lovpålagt kommunal oppgave som selskapet utfører etter delegasjonsvedtak fra eierkommunene. Selskapet holder til i kontorlokaler på Grønland 1 i Drammen.

Det har i 2018 vært utlyst flere store anbudskontrakter innenfor innsamling og avsetning av avfall. Den største kontrakten som har vært inngått i 2018 er med NordRen og omfatter innsamling av avfall fra husholdninger. Denne kontrakten hadde oppstart 1. november 2018. Ved alle nye kontrakter har det vært et stort fokus på miljø og samfunnsansvar.

Regnskapet for 2018 viser et økonomisk resultat som er bedre enn budsjett. Dette gir en lavere belastning på selvkostfondet enn planlagt.

Med bakgrunn i tidligere overskudd og økende selvkostfond ble renovasjonsgebyret for 2018 satt lavere enn den reelle kostnaden til renovasjonstjenesten, i samsvar med forutsetninger om å redusere selvkostfondet.

3. REPRESENTANTSKAP

Representantskapet består av politisk valgte representanter fra hver av de ni eierkommunene. Ordfører i Nedre Eiker, Bent Inge Bye, er leder av representantskapet for inneværende periode. Det har vært avholdt to møter i representantskapet i 2018.

4. EIERFORHOLD, SELSKAPSFORM OG FORMÅL

Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS (RfD) er organisert som et interkommunalt selskap. Selskapet eies av kommunene Drammen, Hurum, Lier, Modum, Nedre Eiker, Røyken, Sande, Svelvik, og Øvre Eiker. Selskapets forretningskontor er i Drammen.

Selskapet skal oppfylle kommunenes forpliktelser knyttet til husholdningsavfall etter Forurensningsloven, renovasjonsforskriften, gjeldende selskapsavtale og eierstrategi.

Renovasjonsforskriften, som regulerer innbyggernes plikter og rettigheter i forhold til renovasjonsordningen er likelydende for alle eierkommuner. Eierstrategien, som ble revidert og behandlet av eierkommunene i 2016, er lagt til grunn for styrets arbeid i 2018. Eierstrategien gir blant annet viktige presiseringer vedrørende etikk og miljø, samt at renovasjonstjenesten skal baseres på et felles selvkostregnskap for alle ni kommuner.

Eierkommunenes hovedformål med sitt eierskap i RfD er å sikre bolig- og fritidseiendommene, skoler og barnehager og, hvis ønskelig, andre offentlige formålsbygg for alle eierkommunene:

- Et fremtidsrettet og bærekraftig tjenestetilbud, som vektlegger eierkommunenes ambisjoner om reduserte utslipp av klimagasser, og som er tilrettelagt for kildesortering og gjenvinning av ressursene i avfallet.
- Et brukervennlig, fleksibelt og likeverdig tjenestetilbud for alle innbyggere, som på en positiv måte stimulerer til bærekraftige holdninger og adferd. Et vesentlig ledd i tjenestetilbudet er aktiv og målrettet informasjon.
- Et kostnadseffektivt tjenestetilbud, basert på samarbeid og stordrift, til konkurransedyktige priser.

Selskapsstrategien ble revidert og behandlet på representantskapsmøte 28.5.2018. Den nye selskapsstrategien tar utgangspunkt i nasjonale og lokale avfallsstrategier samt forventninger fra eierne, slik det er nedfelt i gjeldende eierstrategi og selskapsavtale.

Forventningene til selskapet beskrives gjennom forretningsidèen:

RfD skaper ressurser i det sirkulære samfunnet gjennom nytenking, ansvarlighet og brukervennlige løsninger.

Basert på den vedtatte forretningsidèen beskriver selskapsstrategien tre hovedmål:

- RfD skal være nytenkende
- RfD skal opptre som en ansvarlig samfunnsaktør
- RfD skal levere brukervennlige løsninger

Styret rapporterer oppnåelse av disse målene hvert år til selskapets eiere.

5. SELSKAPETS VIRKSOMHET

Renovasjonstjenesten omfatter innsamling, transport og behandling av husholdningsavfall fra 85 000 husstander og 5 000 hytter, samt driftsansvar for syv gjenvinningsstasjoner.

RfD har en begrenset virksomhet med innsamling og behandling av næringsavfall. Avfall fra skoler og barnehager er i henhold til gjeldende forskrift definert som næring.

Selskapet forestår ikke selv produksjon av renovasjonstjenestene, men det benyttes underleverandører etter forutgående anbudskonkurranser. Etter styrets vurdering gir dette i sum et godt renovasjonstilbud til husstandene.

6. REDEGJØRELSE FOR FORTSATT DRIFT

Forutsetningen for fortsatt drift er til stede og årsregnskapet for 2018 er satt opp under denne forutsetning.

Omfanget av næringskunder er lavt, og representerer etter styrets vurdering en ubetydelig økonomisk risiko. Regnskapsførsel knyttet opp til næringskunder holdes adskilt fra selvkostregnskapet for husholdningsavfall.

7. ARBEIDSMILJØ OG LIKESTILLING

Selskapet hadde ved årets utgang 22 ansatte, 15 kvinner og 7 menn.

Det arbeides løpende med arbeidsmiljø og sykdomsforebyggende tiltak. Det er inngått avtale med St. Joseph Bedriftshelsetjeneste for å få bistand til dette arbeidet. RfD er en IA bedrift. Det har ikke inntrådt skader eller ulykker i 2018.

Selskapet tilstreber likestilling mellom kjønnene, og det praktiseres lik lønn for likt arbeid hensyntatt alder og erfaring. Av styrets fem medlemmer er det tre menn og to kvinner. Ansattes observatør i styret er kvinne. Av ledergruppens fire medlemmer er det to kvinner og to menn. Det er ikke iverksatt særskilte tiltak i forbindelse med likestilling, da dette ivaretas av den daglige driften.

I rekruttering og annen personalforvaltning ivaretar selskapet forutsetningene i likestillingsloven og diskrimineringsloven.

Arbeidsmiljø og samarbeidsforhold i bedriften er godt. Totalt sykefravær utgjør 4,0 prosent. 2,2 prosent er korttidsfravær, mens 1,8 prosent er langtidsfravær. Langtidsfraværet er ikke relatert til forhold på arbeidsplassen.

Gjennomsnittsalderen blant ansatte er 47 år og gjennomsnittsansienitet i selskapet er 9 år.

8. MILJØRAPPORTERING

Den daglige virksomheten skjer ved ordinær kontordrift. Kontordriften forurensar ikke det ytre miljøet. RfD er Miljøfyrtårnsertifisert som kontorbedrift.

Det benyttes underleverandører for å levere en samlet renovasjonstjeneste, og det er et betydelig transport-innslag i dette arbeidet. Ved anbudskonkurranser stilles krav til gode og rasjonelle transportløsninger hvor fornybart drivstoff, redusert støy og minimale utslipp tillegges betydelig vekt. Ved innsamlingskontrakten som ble utlyst i 2018 ble det stilt krav til bruk av fornybar energi på renovasjonsbilene.

Sluttbehandling av innsamlet avfall skjer etter anbudskonkurranser. I anbudene stilles det krav til gode og miljøvennlige løsninger, og optimal ressursutnyttelse.

RfD har utarbeidet en egen miljørapport med klimaregnskap for 2018. Her omregnes både positiv og negativ påvirkning på miljøet til CO₂-ekvivalenter. Selskapets virksomhet bidrar positivt til reduserte utslipp gjennom utnyttelse av ressursene i avfallet. Modellen som er lagt til grunn for miljøregnskapet gir også beslutningsstøtte for vurdering av endringer i tjenesten sett ut fra et miljø- og klimaperspektiv.

Styret prioriterer aktivt å realisere de miljømål som eiere og samfunn setter for selskapets virksomhet. Dette skjer blant annet ved å videreutvikle kildesorteringsordningen som tilbys innbyggerne.

9. SAMFUNNSANSVAR

Selskapet søker å opptre samfunnsansvarlig innenfor områder som arbeidsgiverpolitikk, etikk, anskaffelser og deltakelse i kunnskapsutvikling og forsknings- og utviklingstiltak samt arbeidstakerrettigheter og antikorrupsjon.

Det har i 2018 blitt vedtatt nye etiske retningslinjer, som de ansatte har deltatt aktivt i utarbeidelsen av. De etiske retningslinjene skal sikre at de ansatte tar gode, etiske valg, handler i tråd med virksomhetens verdigrunnlag og viser alminnelig god folkeskikk.

Selskapet legger vekt på å bruke leverandører som fremmer høy etisk bevissthet. Inngåtte kontrakter følges tett for å forebygge sosial dumping hos våre leverandører. Alle beslutninger skal fattes på grunnlag av best mulig ressursbruk.

Selskapet vil aktivt søke å forebygge korrupsjon og misligheter. Ledere skal gå foran og varsle om kritikkverdige forhold. Selskapet har vedtatt etiske retningslinjer som er gjeldende for alle ansatte og tillitsvalgte.

RfD stiller relevante krav til arbeidsmiljø og arbeidsvilkår hos bedrifter som utfører oppdrag på vegne av selskapet. Ved innsamlingskontrakten som er selskapets største kontrakt, ble det blant annet stilt krav til relevant tariff lønn samt konkrete bestemmelser om HMS, arbeidstid og fortrinnsrett.

10. KUNDEFOKUS OG BRUKERVENNLIGHET

Selskapet legger stor vekt på at tjenestetilbudet skal være brukervennlig, slik at det skal være enklest mulig for innbyggerne å kildesortere og ta miljøvennlige valg.

Tjenestetilbudet i Drammensregionen fungerer generelt godt, og de fleste innbyggerne er flinke til å sortere avfallet sitt. Selskapet anser allikevel at det fortsatt ligger et potensial for bedre sortering i husholdningene, og driver løpende med kampanjer og holdningsskapende arbeid.

Gjenvinningsstasjonene i Lier og Røyken som ble bygget i 2015 har blitt svært godt mottatt, og har fått økt besøk. RfD arbeider nå med en modernisering og oppgradering av de øvrige gjenvinningsstasjonene slik at også disse skal få økt kapasitet og funksjonalitet.

I tråd med samfunnsutviklingen og myndighetenes politikk legger selskapet opp til økende bruk av digital kommunikasjon med innbyggerne i regionen. Det er innført en digital selvbetjeningstjeneste med innlogging der innbyggerne har oversikt over sin renovasjonsløsning, kan gjøre i endringer, søke fritak eller tilskudd og melde avvik. RfD jobber kontinuerlig med å utbedre tjenesten, og nye funksjoner er stadig under utvikling. Det er også utviklet en app og SMS-baserte løsninger for hentedager, som erstatter behovet for kildesorteringskalender på papir. En enkel oversikt på papir tilbys til innbyggere som ikke er brukere av elektroniske løsninger.

I kundedialogen blir det lagt stor vekt på å få frem budskapet om hva avfallet blir til, og hvilken miljøgevinst gjenvinning har.

11. REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET OG FINANSIELL RISIKO

Gjennom eierstrategien er det besluttet at det skal føres et felles selvkostregnskap og felles selvkostfond for alle eierkommuner. Dette er gjennomført fra og med 2018. Som en konsekvens av dette har individuelle selvkostfond per kommune blitt justert til samme nivå. Dette har skjedd i forbindelse med fakturering av renovasjonsgebyrer som et fradrag eller tillegg på renovasjonsgebyret. I 2018 ble det utbetalt ca. 16,2 millioner kroner til abonnentene for å utjevne ulikheter mellom nivåer på selvkostfondene i kommunene.

Regnskapet for 2018 viser et resultat som er bedre enn budsjettert. Dette skyldes delvis at planlagte prosjekter ikke har vært gjennomført, men også at kostnader til innsamling av avfall har vært lavere enn budsjett. Resultatet er i samsvar med de prognoser styret har forholdt seg til gjennom året.

Underskudd på selvkostregnskapet utgjør kr 10 275 929, mens det budsjetterte underskuddet var kr 22 417 418. Beløpet belastes selvkostfondet, som fra og med 2018 er et felles selvkostfond for alle kommuner.

Avfallsmengdene har i 2018 vært omtrent på samme nivå som i 2017, mens sorteringen har blitt marginalt bedre.

En midlertidig innsamlingskontrakt som følge av en leverandørkonkurs i 2017 har ikke ført til økonomiske avvik ut over budsjetterte nivåer. Det samme gjelder for overdragelse av renovasjonsbiler som RfD kjøpte fra konkursbo og solgte videre til ny leverandør i 2018.

Sum driftsinntekter utgjør kr 254 507 388 som fordeler seg slik:

- salgsinntekt kr 224 820 298
- annen driftsinntekt kr 29 687 090

Salgsinntektene er gebyrer som innbetales av den enkelte abonnent i de ni eierkommunene. Gebyrene ble satt ned i 2013 for å redusere opparbeidede selvkostfond og tilbakeføre midlene til innbyggerne. Kostnaden til renovasjon dekkes fortsatt ikke fullt ut av renovasjonsgebyret og opparbeidet selvkostfond har også i 2018 vært benyttet til delvis finansiering av tjenesten.

Annen driftsinntekt er i hovedsak inntekter fra salg av papp og papir, plast, glass og metall. Disse prisene følger internasjonale markedspriser, og i 2018 har prisene vært fallende, særlig for papp og papir. Selskapet har frem til oktober leid ut renovasjonsbiler som ble kjøpt fra konkursboet til RenoNorden i 2017 og overdratt til NordRen i november 2018.

Det samlede selvkostfondet for husholdninger utgjør kr 27 922 868 per 31.12.2018.

Selskapet har et eget selvkostfond for farlig avfall fra næring, med et samlet resultat på kr 120 349.

Samlede selvkostfond utgjør ved utgangen av 2018 kr 28 043 217.

RfD har overtatt et økonomisk ansvar fra kommunene til etterdrift av deponier hvor det tidligere har vært deponert husholdningsavfall. Selskapet gjennomfører beregninger basert på inngåtte kontrakter og oppdaterte tall fra kommunene. Siden dette er fremtidige kostnader hvor forpliktelsen allerede er påløpt, er styrets vurdering at det er riktig å avsette for forpliktelsene i regnskapet. Avsetning til etterdrift deponier viser for 2018 en fremtidig forpliktelse på kr 14 969 515.

Det gjøres en løpende utgiftsføring og balanseføring av pensjonsforpliktelser. Etter styrets vurdering gir dette godt samsvar mellom regnskapet og selskapets reelle forpliktelser. Endringer i pensjonsforutsetninger gjør at forpliktelsen er økt med kr 1 701 731 i 2018, noe som gir tilsvarende økte kostnader og merkostnad i forhold til budsjett. Avsetning for pensjonsforpliktelser viser for 2018 en fremtidig pensjonsforpliktelse på kr 11 634 040.

Årets resultat fra næringsabonnenter, justert for selvkostrenter og kalkulatoriske renter utgjør kr 6 122 156 etter skatt. Styret foreslår at årets resultat overføres til annen egenkapital.

Styret vurderer at selskapets økonomiske og finansielle stilling er tilfredsstillende, og mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Styret mener at den forretningsmessige og finansielle risiko for selskapets virksomhet er lav.

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap og balanse med tilhørende noter fyllestgjørende informasjon om driften og stillingen ved årsskiftet.

Det er ikke inntrådt forhold etter årsskiftet som har betydning for bedømmelsen av årsregnskapet for 2018.

12. FREMTIDSUTSIKTER

Fra 2020 gjennomføres en kommunereform som vil medføre endret omfang på selskapets virksomhet. Det geografiske området vil bli mindre, men kompleksiteten på oppgavene øker. Dette vil stille krav til omstillingsevne. Styret arbeider nå med en plan for hvordan opparbeidet kompetanse kan utnyttes og videreutvikles til nytte for innbyggerne.

RfD har til nå vært en ren bestillerorganisasjon der de fleste oppgavene har vært utført av leverandører. Den nye selskapsstrategien åpner for at selskapet løpende må vurdere hvilke driftsmodeller, teknologier og samarbeidsformer som er best egnet. Forholdet mellom konkurranseutsetting og egenregi må vurderes ut fra hva

som best bidrar til måloppnåelse. Styret har besluttet at drift av gjenvinningsstasjoner skal utføres i egenregi fra 2020. Dette anses som en del av kjernevirksomheten, som er viktig for å oppnå det beste tilbudet.

Gjennom norsk og Europeisk avfallspolitikk er det lagt viktige ambisjoner for økt andel ombruk og materialgjenvinning. RfD ønsker å ta en ledende rolle i denne prosessen og være en viktig bidragsyter til at disse målene oppnås.

13. EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Siden 2003 har RfD levert avfallstjenester til husholdninger, fritidsboliger skoler og barnehager i ni kommuner. Gjennom interkommunalt samarbeid er det oppnådd betydelige stordriftsfordeler. Både eiere og brukere har vært fornøyde med resultatene.

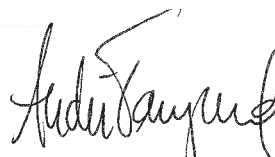
RfD forvalter og drifter en lovpålagt ordning på vegne av eierkommunene, som igjen er knyttet til nasjonale og internasjonale bestemmelser. Dette er rammebetingelser som har vært viktige ved utarbeidelse av selskapsstrategien.

Styret mener at selskapet har en tilfredsstillende organisasjon og ledelse sett opp mot selskapets nåværende drift. Nye tiltak og endrede arbeidsoppgaver gjør imidlertid at det i årene fremover vil være behov for kompetanseutvikling og gjennomføringskapasitet. Styret vil derfor løpende vurdere selskapets organisasjon opp mot de oppgaver selskapet skal løse, slik det er beskrevet i selskapsstrategien.

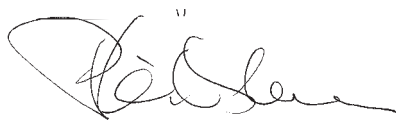
Drammen, 12. mars 2019

George Fulford
Styreleder

André Tangerud
Nestleder

Per Håvard Kleven
Styremedlem

Anne Kristine Teigen
Styremedlem

Johan Remmen
Daglig leder

Resultatregnskap

Driftsinntekter	Note	2018	Budsjett	2017
Salgsinntekt	13	224 820 298	220 230 987	229 478 839
Annen driftsinntekt	13	29 687 090	37 046 945	28 326 709
Sum driftsinntekter		254 507 388	257 277 932	257 805 548
Driftskostnader				
Varekostnad		209 328 113	222 618 611	213 396 312
Lønnskostnad	7, 8	21 603 226	21 483 380	20 791 653
Avskrivning	1, 2	17 881 758	19 087 948	12 633 155
Annen driftskostnad	2, 8	7 080 339	8 251 955	7 601 375
Sum driftskostnader		255 893 436	271 441 894	254 422 495
Driftsresultat		-1 386 048	-14 163 962	3 383 053
Finansinntekter og finanskostnader				
Annen finansinntekt		1 757 596	2 048 000	2 263 807
Annen finanskostnad		2 731 009	4 300 001	2 889 986
Netto finansposter		-973 413	-2 251 999	-626 179
Ordinært resultat før skattekostnad		-2 359 461	-16 415 961	2 756 874
Skattekostnad på ordinært resultat	6	1 794 312	1 070 000	1 204 343
Årsresultat før fremføring gebyrinntekter		-4 153 773	-17 485 961	1 552 531
Til fremføring mot gebyrinntekter senere år	4	-10 275 929	-22 417 418	-3 928 172
Årsresultat		6 122 156	4 931 457	5 480 703
Overføringer				
Utbytte	10	0	0	12 000 000
Overføringer annen egenkapital	10	6 122 156	4 931 457	-6 519 297
Sum overføringer		6 122 156	4 931 457	5 480 703

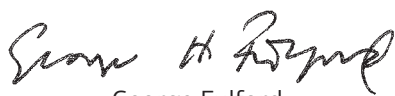
Balanse pr. 31. desember

	Note	2018	2017
Anleggsmidler			
<i>Immaterielle eiendeler</i>			
Utviklingskostnader	1	1 279 992	1 706 656
Sum immaterielle eiendeler		1 279 992	1 706 656
<i>Varige driftsmidler</i>			
Gjenvinningsstasjoner	2	131 918 585	135 242 174
Avfallsbeholdere	2	11 135 641	13 186 552
Transportmidler	2	442 198	62 735 182
Driftsløsøre, inventar, kontormaskiner ol.	2	1 725 105	2 304 219
Sum varige driftsmidler		145 221 529	213 468 127
Sum anleggsmidler		146 501 521	215 174 783
Omløpsmidler			
<i>Fordringer</i>			
Kundefordringer		8 433 179	12 013 644
Andre fordringer	11	8 717 956	10 998 646
Til fremføring mot gebyrinntekter senere år	4	0	141 298
Sum fordringer		17 151 135	23 153 588
Bankinnskudd, kontanter og lignende	3	114 609 678	77 972 473
Sum omløpsmidler		131 760 813	101 126 061
Sum eiendeler		278 262 334	316 300 844

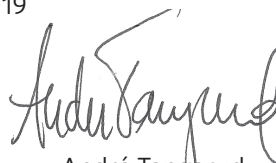
Balanse pr. 31. desember

	Note	2018	2017
Egenkapital			
<i>Innskutt egenkapital</i>			
Innskutt egenkapital	9, 10	1 000 000	1 000 000
Sum innskutt egenkapital		1 000 000	1 000 000
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Annen egenkapital	10	19 594 770	13 472 614
Sum opptjent egenkapital		19 594 770	13 472 614
Sum egenkapital		20 594 770	14 472 614
Gjeld			
<i>Avsetninger for forpliktelser</i>			
Pensjonsforpliktelser	5	11 634 040	9 932 309
Utsatt skatt	6	252 667	39 266
Andre avsetninger for forpliktelser	11, 12	14 969 515	15 005 758
Sum avsetning for forpliktelser		26 856 222	24 977 333
<i>Annen langsiktig gjeld</i>			
Gjeld til kredittinstitusjoner	2, 11	159 999 980	173 333 320
Sum annen langsiktig gjeld		159 999 980	173 333 320
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld		25 956 203	34 597 057
Betalbar skatt	6	1 580 911	1 023 332
Skyldige offentlige avgifter		1 777 092	1 760 747
Annen kortsiktig gjeld		13 453 939	27 675 997
Til fremføring mot gebyrinntekter senere år	4	28 043 217	38 460 444
Sum kortsiktig gjeld		70 811 362	103 517 577
Sum gjeld		257 667 564	301 828 230
Sum egenkapital og gjeld		278 262 334	316 300 844

31. desember 2018
Drammen, 12. mars 2019

George Fulford
Styreleder

André Tangerud
Nestleder

Per Håvard Kleven
Styremedlem

Anne Kristine Teigen
Styremedlem

Johan Remmen
Daglig leder

Kontantstrømanalyse

	2018	2017
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Ordinært resultat før skatt	-2 359 461	2 756 874
Periodens betalte skatt	-1 023 332	-1 014 446
Gevinst ved salg av anleggsmidler	480 297	-43 028
Ordinære avskrivninger	17 881 758	12 633 155
Endring i kundefordringer og leverandørgjeld	-5 060 389	10 918 788
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger	1 701 731	925 206
Forskjell mellom kostnadsført etterdrift og inn-/utbetalinger	-36 243	-685 319
Endring i andre tidsavgrensningsposter	-11 925 451	8 166 745
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-341 090	33 657 975
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	58 060 905	115 000
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-7 749 270	-67 882 963
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	50 311 635	-67 767 963
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetaling ved opptak av ny langsiktig gjeld	0	0
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-13 333 340	-13 333 340
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-13 333 340	-13 333 340
Netto endring i likvider i året	36 637 205	-47 443 328
Kontanter og bankinnskudd pr. 01.01.	77 972 473	125 415 801
Kontanter og bankinnskudd pr. 31.12.	114 609 678	77 972 473

Noter

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. De benyttede prinsipper er i samsvar med tidligere år.

DRIFTSINNTEKTER

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Gebyrer inntektsføres etter hvert som tjenesten utføres.

OMLØPSMIDLER/KORTSIKTIG GJELD

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

ANLEGGSMIDLER/LANGSIKTIG GJELD

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlenes økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes å ikke være forbigående. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

IMMATERIELLE EIENDELER

Utgifter til forskning, utvikling og andre immaterielle eiendeler balanseføres i den utstrekning kriteriene for balanseføring er oppfylt. Det betyr at slike utgifter balanseføres når, og fra det tidspunkt, det anses som sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene knyttet til eiendelene vil tilflyte selskapet, og anskaffelseskost kan måles på en pålitelig måte. Balanseførte immaterielle eiendeler avskrives over forventet økonomisk levetid.

FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap. Selskapets kundefordringer på husholdningsabonnenter er sikret ved legalpant og det er således ikke satt av til tap på disse fordringene.

FREMFØRING AV OVER- OG UNDERSKUDD

Virksomheten er regulert av Forurensningsloven. I henhold til Forurensningslovens § 34 skal kostnadene dekkes fullt ut gjennom gebyrinntektene. I henhold til retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalings-tjenester utgitt av Kommunal- og Regionaldepartementet, kan over- eller underskudd fremføres innenfor et 3- til 5-årsperspektiv for å utjevne svingninger i inntekter og kostnader.

I balansen er akkumulert over- og underskudd henholdsvis klassifisert som kortsiktig gjeld og kortsiktige fordringer.

PENSJONER

En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innskuddsplan. Ved regnskapsføring av pensjon som er ytelsesplan, kostnadsføres forpliktelsen over opptjeningstiden i henhold til planens opptjeningsformel. Allokeringemetode tilsvarer planens opptjeningsformel med mindre det vesentlige av opptjeningen skjer mot slutten av opptjeningsperioden. Lineær opptjening legges da til grunn. For pensjonsordninger etter lov om foretakspensjon anvendes således lineær opptjening.

Estimatavvik og virkningen av endrede forutsetninger har tidligere blitt amortisert over forventet gjenværende opptjeningstid i den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene (korridor). Prinsippet ble endret i 2014 slik at hele amortiseringen av akkumulert tap er kostnadsført. Virkningen av planendringer med tilbakevirkende kraft som ikke er betinget av fremtidig ansettelse, innregnes i resultatregnskapet umiddelbart. Planendringer med tilbakevirkende kraft som er betinget av fremtidig ansettelse, fordeles lineært over tiden frem til ytelsen ikke lenger er betinget av fremtidig ansettelse.

Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsene og verdien av pensjonsmidler som er avsatt for betaling av ytelsene. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Måling av pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler gjennomføres på balansedagen. Arbeidsgiveravgift er inkludert i tallene, og er beregnet av netto faktisk underfinansiering.

SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt beregnes med 22 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret, vedrørende næringsdelen av virksomheten. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

NOTE 1 IMMATERIELLE EIENDELER

	Konseptutviklings- kostnader	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01	2 133 320	2 133 320
Anskaffelseskost pr. 31.12	2 133 320	2 133 320
Akkumulerte avskrivninger pr. 31.12	-853 328	-853 328
Bokført verdi pr. 31.12	1 279 992	1 279 992
Årets avskrivninger	426 664	426 664
Økonomisk levetid	5 år	
Avskrivningsplan	Lineær	

NOTE 2 ANLEGGSMIDLER – FINANSIERING

	Gjenvinnings- stasjoner	Avfalls- beholdere mm.	Transport- midler	Driftsløsøre, inventar, kontor- maskiner ol.	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01	151 232 892	93 806 168	65 364 806	5 336 450	315 740 316
Tilgang	3 494 537	226 679	3 934 500	93 554	7 749 270
Avgang	0	0	-68 453 340	0	-68 453 340
Anskaffelseskost pr. 31.12	154 727 429	94 032 847	845 966	5 430 004	255 036 246
Akk. avskrivninger pr. 31.12	-22 808 843	-82 897 206	-403 767	-3 704 899	-109 814 715
Bokført verdi pr. 31.12	131 918 586	11 135 641	442 199	1 725 105	145 221 531
Årets avskrivninger	6 818 125	2 277 590	7 686 711	672 668	17 455 094
Budsjetterte investeringer	35 000 000	5 736 000	350 000	1 000 000	42 086 000
Økonomisk levetid	16–30 år	8–10 år	5–8 år	3–5 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	

Finansiering	2018
Investeringer i varige driftsmidler	7 749 270
Finansiert ved langsiktig gjeld	0
Egenkapitalfinansiert	7 749 270

NOTE 3 BETALINGSMIDLER

Bundne innskudd	2018	2017
Skattetrekksmidler	840 708	853 517

Selskapet har pr. 31.12.2018 en trekklimit på kassekreditten på 25 millioner kroner.

NOTE 4 TIL FREMFØRING MOT SENERE ÅRS GEBYRINNTEKTER

Kommune / avdeling	Akkumulert under-/ overskudd pr. 01.01.18	Årets resultat	Akkumulert under-/ overskudd pr. 31.12.18
Drammen	10 998 842	-10 998 842	0
Hurum	1 413 877	-1 413 877	0
Lier	5 927 614	-5 927 614	0
Modum	2 466 891	-2 466 891	0
Nedre Eiker	6 243 803	-6 243 803	0
Røyken	1 249 210	-1 249 210	0
Sande	1 268 543	-1 268 543	0
Svelvik	2 135 110	-2 135 110	0
Øvre Eiker	6 756 554	-6 756 554	0
Selvkostfond overskudd	0	27 922 868	27 922 868
Farlig avfall næring	-141 298	261 647	120 349
Sum	38 319 145	-10 275 928	28 043 217

Hvorav:

Sum akk. underskudd til fremføring (-)	-141 298	141 298	0
Sum akk. overskudd til fremføring (+)	38 460 443	-10 417 226	28 043 217

Selskapet har i 2018 foretatt en ekstraordinær utbetaling på kr 16 200 594 fra selvkostfondet til innbyggerne i eierkommunene gjennom en reduksjon av renovasjonsgebyret. Fra og med 2018 er renovasjonsgebyret basert på et felles selvkostregnskap for alle eierkommunene.

NOTE 5 PENSJONER

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Foretaket har en kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i Drammen Kommunale Pensjonskasse. Tjenestepensjonsordningen gir ved full opptjening en alderspensjon som sammen med folke-trygdens ytelser utgjør en samlet pensjon på 66 % av pensjonsgrunnlaget. Fremtidige premier/pensjonsforpliktelser vil påvirkes av risikomessige over- og underskudd på nåværende og tidligere ansatte både i foretaket, Drammen kommune og andre foretaksansatte som inngår i ordningen (multiemployer plan). Premien vil også være påvirket av avkastning, lønnsvekst og utvikling i folke-trygdens grunnbeløp.

Pensjonskostnad	2018	2017
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2 422 784	2 377 182
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	638 942	602 035
Amortisering av akkumulert tap/gevinst	1 556 944	444 621
Avkastning på pensjonsmidlene	-879 923	-654 127
Arbeidsgiveravgift	527 163	390 529
Netto pensjonskostnad	4 265 910	3 160 240

Pensjonsforpliktelse	2018	2017
Beregnete pensjonsforpliktelser	32 071 735	29 094 144
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	-21 875 380	-20 389 227
Arbeidsgiveravgift	1 437 686	1 227 393
Netto pensjonsforpliktelse	11 634 040	9 932 309

Økonomiske forutsetninger	2018	2017
Diskonteringsrente	2,40 %	2,20 %
Forventet lønnsregulering	3,00 %	2,75 %
Forventet pensjonsreguleringer	1,75 %	1,50 %
Forventet G-regulering	2,50 %	2,25 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	4,30 %	4,10 %

Avtalefestet pensjon, AFP 62–64 år, er en tariffavtalt arbeidsgiverpensjon som beregnes og utbetales av Drammen Kommunale Pensjonskasse, men finansieres i sin helhet av Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS.

Forpliktelse for AFP 62–64 år er avsatt med kr 0 pr. 31.12.2018.

NOTE 6 SKATT

	2018	2017
Skattegrunnlaget		
Ordinært resultat før skattekostnad	-2 359 461	2 756 874
Til fremføring mot gebyrinntekter senere år	10 275 930	3 928 172
Selvkostrenter	777 430	796 663
Kapitalavkastningsrenter	-3 104 269	-2 901 201
Resultat farlig avfall (næring)	261 647	409 706
Ordinært resultat før skattekostnad (næring)	5 851 277	4 990 215
Permanente forskjeller	44 483	34 993
Endring midlertidige forskjeller	977 765	-761 324
Skattegrunnlag	6 873 525	4 263 884
Skattekostnad		
Betalbar skatt (23 % i år, 24 % i fjor)	1 580 911	1 023 332
Endring utsatt skatt	224 886	182 718
Effekt av endring i skattesats	-11 485	-1 707
Skattekostnad	1 794 312	1 204 343
Oversikt over midlertidige forskjeller		
Varige driftsmidler	395 076	1 121 329
Fordringer	-125 000	-80 000
Pensjonsforpliktelser	948 174	-809 483
Regnskapsmessige avsetninger	-69 764	-61 125
Netto midlertidige forskjeller pr. 31.12.	1 148 486	170 720
Utsatt skatt/skattefordel (22 % i år, 23 % i fjor)	252 667	39 266
Betalbar skatt i balansen		
Beregnet skatt av årets resultat	1 580 911	1 023 332
Betalbar skatt i balansen	1 580 911	1 023 332

Iht. uttalelse fra skatteetaten datert 05.09.2013 vurderes det at skattefritaket etter skatteloven § 2-32 første ledd opprettholdes for selskapets håndtering av husholdningsavfall fra eierkommunene. Når det gjelder avfall fra næringskunder som skoler, barnehager og offentlige bygg, uttaler skatteetaten at virksomheten vil være skattepliktig etter skattelovens § 2-32 annet ledd.

Det er dermed beregnet og avsatt betalbar skatt i regnskapet.

NOTE 7 LØNNSKOSTNAD

Lønnskostnad	2018	2017
Lønn	14 846 599	15 081 978
Arbeidsgiveravgift	2 441 118	2 477 139
Pensjonskostnader	3 829 049	2 816 948
Andre lønnsrelaterte ytelser	486 461	415 588
Sum	21 603 226	20 791 653

Selskapet har sysselsatt 22 årsverk både i 2017 og 2018.

NOTE 8 YTELSE/GODTGJØRELSE M.V. TIL DAGLIG LEDER, STYRET OG REVISOR

Ytelser til ledende personer:	Styret	Daglig leder
Lønn	332 486	1 209 579
Andre ytelser	0	13 467
Pensjonsutgifter	0	263 478
Sum	332 486	1 486 524

Revisor

Kostnadsført revisjonshonorar for 2018 utgjør kr 88 550, i tillegg utgjør honorar for andre tjenester kr 64 050. Beløpene er eksklusiv mva.

NOTE 9 INNSKUDDSKAPITAL OG ANDELSEIERINFORMASJON

Innskuddskapitalen i Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS pr. 31.12 utgjør 1,0 millioner kroner. Selskapet har følgende andelseiere pr. 31.12:

Eiere	Eierandel
Drammen Kommune	33,8 %
Lier Kommune	13,2 %
Nedre Eiker Kommune	12,6 %
Røyken Kommune	10,0 %
Øvre Eiker Kommune	9,3 %
Modum Kommune	7,7 %
Hurum Kommune	5,1 %
Sande Kommune	4,5 %
Svelvik Kommune	3,8 %
Sum	100 %

NOTE 10 EGENKAPITAL

	Innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital pr. 01.01	1 000 000	13 472 614	14 472 614
Årets resultat ¹⁾	0	6 122 156	6 122 156
Egenkapital pr. 31.12	1 000 000	19 594 770	20 594 770

¹⁾ Spesifikasjon av årets resultat:	2018	2017
Ordinært resultat før skattekostnad (næring)	5 851 277	4 990 215
Resultat farlig avfall næring tilbakeført	-261 647	-409 706
Skattekostnad på ordinært resultat næring	-1 794 312	-1 204 343
Selvkostrenter	-777 430	-796 663
Kapitalavkastningsrenter	3 104 269	2 901 201
Årets resultat	6 122 156	5 480 703

NOTE 11 FORDRINGER OG GJELD

Ingen av foretakets fordringer forfaller senere enn ett år etter regnskapsårets slutt.

Av foretakets gjeld forfaller kr 94 665 656 til betaling senere enn 5 år etter regnskapsårets slutt.

Selskapets gjeld er ikke sikret ved pant som følge av at eierkommunene, basert på selskapsformen, hefter for selskapets gjeld.

NOTE 12 AVSETNING ETTERDRIFT

Kommune	2018	2017
Drammen	0	0
Hurum	1 614 185	1 584 309
Lier	2 799 654	2 782 980
Modum	2 276 461	2 281 681
Nedre Eiker	2 884 963	2 960 449
Røyken	2 875 238	2 833 408
Sande	1 670 963	1 735 563
Svelvik	0	0
Øvre Eiker	848 051	827 367
Sum	14 969 515	15 005 758

RfD har ansvar for å dekke etterdriftskostnader der hvor husholdningsavfall historisk har blitt deponert. Med bakgrunn i beregninger er det avsatt for etterdriftskostnader i tråd med tabellen over. I regnskapsåret 2018 er det kostnadsført etterdriftskostnader med kr 1 240 845.

Avsetningen er nåverdien av estimerte kostnader til etterdrift i kontraktsperioden med kommunene. Det er en viss sansynlighet for at etterdriftsperioden og dermed kontraktene med kommunene må forlenges, imidlertid er det pr. nå ikke mulig å estimere størrelsen på denne delen av forpliktelsen pålitelig, og den er således ikke regnskapsført i tråd med NRS 13 Usikre forpliktelser og betingede eiendeler. Det samme gjelder etterdrift for deponiene i Drammen og Svelvik hvor det p.t. ikke er noen tiltak som belastes abonnentene.

NOTE 13 DRIFTSINTEKTER

	2018	2017
Pr. virksomhetsområde		
Gebyrinntekter	224 820 298	229 478 839
Salg av avfallstyper og utleie renovasjonsbiler	29 687 090	28 326 709
Sum	254 507 386	257 805 548
Geografisk fordeling		
Norge	254 507 386	257 805 548

Det har i 2018 blitt utbetalt 16,2 mill til abonnentene som utjevning av selvkostfond, mot budsjettert 15,0 millioner. Utbetalingens størrelse er i henhold til vedtak på representantskapsmøte 1-2018. I budsjettet var dette forutsatt regulert direkte mot selvkostfond, mens det i regnskapet er ført som en reduksjon i salgsinntekt. Dette prinsippet gjelder både budsjett og regnskap.

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til representantskapet i Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

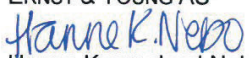
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Andre forhold

Budsjettallene som fremkommer i årsregnskapet er ikke revidert.

Drammen, 13. mars 2019

ERNST & YOUNG AS

Hanne Kverneland Nørbo
statsautorisert revisor

Uavhengig revisors beretning - Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS

A member firm of Ernst & Young Global Limited
A member firm of Ernst & Young Global Limited

Eiermelding fra styret i RfD for driftsåret 2018

Utarbeidet og behandlet av styret i RfD 23.04.2019

Eiermelding for 2018

1. 1. Bakgrunn for eiermeldingen

Eiermeldingen er utarbeidet med bakgrunn i selskapsavtalen og eierstrategien. Eierstrategien uttrykker de forventningene eierne har med sitt eierskap i RfD.

Selskapsstrategi for 2018–2021 ble vedtatt av representantskapet 28.5.2018, og er en konkretisering av hva styret og selskapet anser som sitt oppdrag etter eierstrategien. Denne eiermelding er en oppsummering av det første året i den nye strategiperioden.

Eiermeldingen rapporterer i henhold til gjeldende eierstrategi og selskapsstrategi, og gir informasjon om planlagte endringer i tjenestetilbudet, samt vesentlige endringer i kostnadsnivået for selskapet.

I henhold til selskapsavtalen vil dette dokumentet gi eierne en beskrivelse av

- Måloppnåelse
- Planlagte endringer
- Kostnadsnivået
- Andre forhold

2. Måloppnåelse

Selskapets nye strategiplan for 2018–2021 som ble vedtatt av representantskapet 28.5.2018, har definert følgende mål:

Hovedmål 1: RfD skal være nytenkende
Hovedmål 2: RfD skal opptre som en ansvarlig samfunnsaktør
Hovedmål 3: RfD skal levere brukervennlige løsninger

HOVEDMÅL 1: **RFD SKAL VÆRE NYTENKENDE**

RfD skal ta i bruk ny teknologi, ny kunnskap og nye muligheter i utviklingen av fremtidsrettede og bruker-tilpassede løsninger og tjenester. Fordelene ved digitalisering skal realiseres, med fokus på samarbeid og deling. Innbyggernes og kommunenes fremtidige behov skal stå sentralt i alt vi gjør.

- Det skal utredes om en løsning for ettersortering av restavfall, i tråd med nasjonale føringer, kan bidra til å oppnå mål om økt grad av materialgjenvinning.
- Utsorterte avfallstyper som i dag benyttes til energi (treverk, småbåter osv.) skal i større grad materialgjenvinnes gjennom nye og fremtidsrettede metoder for kvalitetsgjenvinning.
- Tjenester og prosesser skal i større grad digitaliseres for å effektivisere arbeidet.
- Kommunikasjonen skal møte brukernes behov gjennom digitalisering og interaksjon.
- Nye og brukertilpassede konsepter for ombruk skal utvikles og etableres.

HOVEDMÅL 2: RfD SKAL OPPTRE SOM EN ANSVARLIG SAMFUNNSAKTØR

RfD skal være en viktig bidragsyter i den sirkulære økonomien. Selskapet skal være en ansvarlig virksomhet der ansatte både i selskapet og hos samarbeidspartnere opptrer etisk. Bærekraft og overordnede samfunns mål skal være retningsgivende for virksomhetens valg. RfD skal ta lokalt ansvar for oppnåelse av internasjonale mål om sirkulær økonomi, herunder materialgjenvinningsmål for husholdningsavfall og lignende på 55 % innen 2025, 60 % innen 2030 og 65 % innen 2035. Dette er i tråd med mål fastsatt i EUs avfallsdirektiv.

- På områder der det er satt spesifikke mål for behandling og gjenvinning skal RfD ha en måloppnåelse som er like god eller bedre enn de nasjonale målsettingene.
- Mengden feilsortert mat i restavfallet skal reduseres med 50 % innen utgangen av planperioden.
- Etiske retningslinjer skal tydeliggjøres i et eget regelverk, som skal forankres i hele virksomheten. Bevisstheten rundt korrupsjonsproblematikk og ansvarlige innkjøp skal økes.
- Mengder som leveres til gjenvinningsstasjonene skal i større grad enn tidligere gå til ombruk.

HOVEDMÅL 3: RfD SKAL LEVERE BRUKERVENNLIGE LØSNINGER

Selskapets tjenestetilbud skal måles i innbyggernes tilfredshet. Tjenestetilbudet skal kontinuerlig utvikles og forbedres for å møte innbyggernes behov. Gjennom stordriftsfordeler og samarbeid skal innbyggernes økonomiske interesser ivaretas.

- Avfallsgebyret skal ikke være høyere enn landsgjennomsnittet.
- Kundetilfredshet skal være 80 eller mer (på en skala fra 0 til 100).
- Avvik på manglende avfallshenting skal ikke overstige 0,8 promille.
- Brukerne skal oppleve det så enkelt å sortere at maksimalt 25 % av avfallet blir restavfall.

Rapportering av måloppnåelse:

Som en konsekvens av ny selskapsstrategi er selskapet allerede i gang med flere nye tiltak som er i tråd med denne. Resultatene vil bli løpende rapportert gjennom de årlige Eiermeldingene. På siste side i Eiermeldingen er et resultatskjema som viser utviklingen på noen konkrete målområder.

	Material- gjenvinning	Energi- utnyttelse	Annen behandling	Husholdnings- avfall totalt	Prosent
Sortert avfall	48 552	21 104	2 793	72 448	71 %
Restavfall	-	30 190	-	30 190	29 %
Totalt	48 552	51 293	2 793	102 638	
Prosent	47 %	50 %	3 %		

Tabell: Husholdningsavfall 2018 etter behandlingsform (oppgitt i tonn og prosent).

3. Kostnadsnivå

De siste årene har kostnadsnivået vært fallende. Konkurransen i bransjen har vært hard, og RfD har oppnådd gunstige priser på utlyste anbudskontrakter. Dette har gitt en gunstig gebyrutvikling som har kommet innbyggerne til gode. Figur 2 viser renovasjonsgebyrer 2011-2019 som har hatt en svært positiv utvikling, selv når figuren viser nominelle tall.

De siste årene har flere av bransjens store aktører gått konkurs som følge av for lave priser på offentlige kontrakter. Mye tyder på at det lave kostnadsnivået ikke vil vedvare og at fremtidige anbudskontrakter vil ha høyere prisnivå.

RfD har de siste årene benyttet selvkostfondet til delvis finansiering av renovasjonstjenesten. Dette har vært et ledd i en plan om å bygge ned selvkostfond til et nivå på omtrent 10 prosent av omsetningen. Denne planen er nå gjennomført, og kommende år må renovasjonsgebyret dekke hele kostnaden til renovasjonstjenesten.

Selskapets samlede driftsinntekter er i 2018 på 254,5 millioner kr, som er 2,8 millioner lavere enn budsjett. Avviket skyldes i hovedsak reduserte råvarepriser på salg av papir og metall.

Samlede driftskostnader på 255,9 millioner kr er 15,5 millioner lavere enn budsjett. Dette skyldes at forventede merkostnader etter konkursen i RenoNorden ble lavere enn antatt. Overgangen til ny leverandør via midlertidig avtale har gått bra, og har ikke medført særlige merkostnader for selskapet. Biler som ble overtatt fra konkursboet er videresolgt uten tap. I forbindelse med overgang til felles selvkostregnskap har innbyggerne fått tilbakebetalt 16,2 millioner kroner, til fradrag på renovasjonsgebyret.

RfD er skattepliktig for den delen av virksomheten som gjelder næringsavfall. Skattekostnaden for 2018 er på 1,8 millioner kr. Selskapets næringskunder er i all hovedsak organisasjonsheter i eierkommunene, samt noen private næringskunder.

4. Planlagte endringer

For de kommende år planlegges følgende tiltak og systemendringer:

- Fra 2020 vil drift av gjenvinningsstasjoner overtas i egenregi. Etter styrets vurdering vil dette gi bedre forutsigbarhet, og muligheter for langsiktig utvikling av kvalitet og kompetanse. I tillegg er dette vurdert til å være det mest kostnadseffektive alternativet. Bakgrunnen for vurderingen er at det ikke er noe velfungerende marked for konkurranseutsetting av tjenesten. Behandling av avfall vil fortsatt bli konkurranseutsatt.
- Det planlegges endringer av gebyrmodellen, slik at denne i større grad stimulerer til avfallsreduksjon og gjenvinning. Den nye gebyrmodellen skal være mer fleksibel og gi større valgfrihet for innbyggerne. En slik gebyrmodell vil bli fremlagt til politisk behandling. Brukerbetaling på gjenvinningsstasjoner har vært utredet, men styret mener det er gode grunner til å videreføre dagens ordning med fri levering innenfor et normalt forbruk. Undersøkelser viser at denne ordningen blir satt stor pris på av innbyggerne. Det planlegges i stedet tiltak for å hindre at noen utnytter ordningen urimelig. Dette innebærer blant annet bedre identifisering av næringsdrivende, gebyr for bygge- og rivningsavfall og betaling for kunder fra andre kommuner.
- Det planlegges å bygge nye gjenvinningsstasjoner i Eiker og Drammen, med bedre funksjonalitet og kapasitet enn dagens stasjoner. På Mile blir de første tiltakene gjennomført allerede i 2019. Gjenvinningsstasjonene i Modum og Svelvik skal også rustes opp til samme konsept, men i mindre målestokk. Investeringene vil være betydelige, og det er avsatt midler i selskapets vedtatte økonomiplan.
- Det skal bygges en ny hovedomlastingsstasjon for avfallet som hentes hjemme. Denne vil ha kapasitet til å dekke hele RfD-området og vil etter planen erstatte tre mindre omlastingsstasjoner. Omlasting skal foregå innendørs, slik at dette blir til minimal sjenanse for omgivelsene. Ny hovedomlastingsstasjon skal etter planen stå ferdig fjerde kvartal 2020.
- Renovasjonsløsning for hytter vil bli innført i hele RfD-området, i tråd med kravene i forurensningsloven. Det skal nå også tilbys hytterrenovasjon i de kommunene som ikke har hatt dette tidligere (Drammen, Lier, Nedre Eiker, Øvre Eiker og Modum). Renovasjonsløsningen for hytter vil i stor grad baseres på felles beholderløsninger.

- Arbeidet med utvikling av elektronisk kommunikasjon fortsetter, og innloggingsløsningen «min side» vil utvikles med nye selvbetjeningsfunksjoner.
- Bestillingsløsning for ekstra avfallshenting om sommeren gjennomføres som prøveordning i 2019, og vil bli evaluert høsten 2019. Dersom evalueringen er positiv, vil dette bli foreslått som permanent løsning.

5. Andre forhold

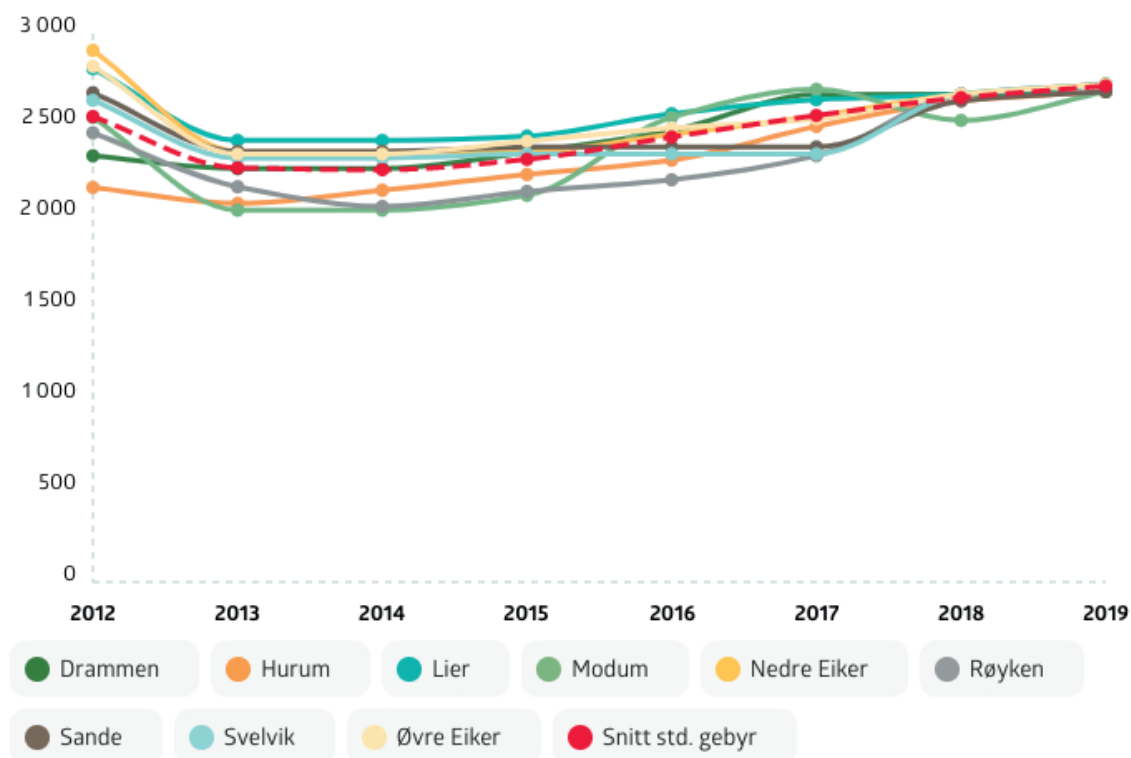
Fra 2020 vil Hurum, Røyken og Sande tre ut av det interkommunale samarbeidet om renovasjon i Drammensområdet. Samtidig vil Drammen, Nedre Eiker og Svelvik danne en ny kommune. Dette gjør at RfD får endret geografisk område og endret eierstruktur.

Kommunereformen gjør det også nødvendig med en intern reorganisering av RfD for å tilpasse selskapet til ny kommunestruktur. Det planlegges kostnadsreduserende tiltak, herunder også nedskalering av egen administrasjon og endrede investeringsplaner. Målet er å optimalisere stordriftsfordelene også etter at tre kommuner trer ut av samarbeidet.

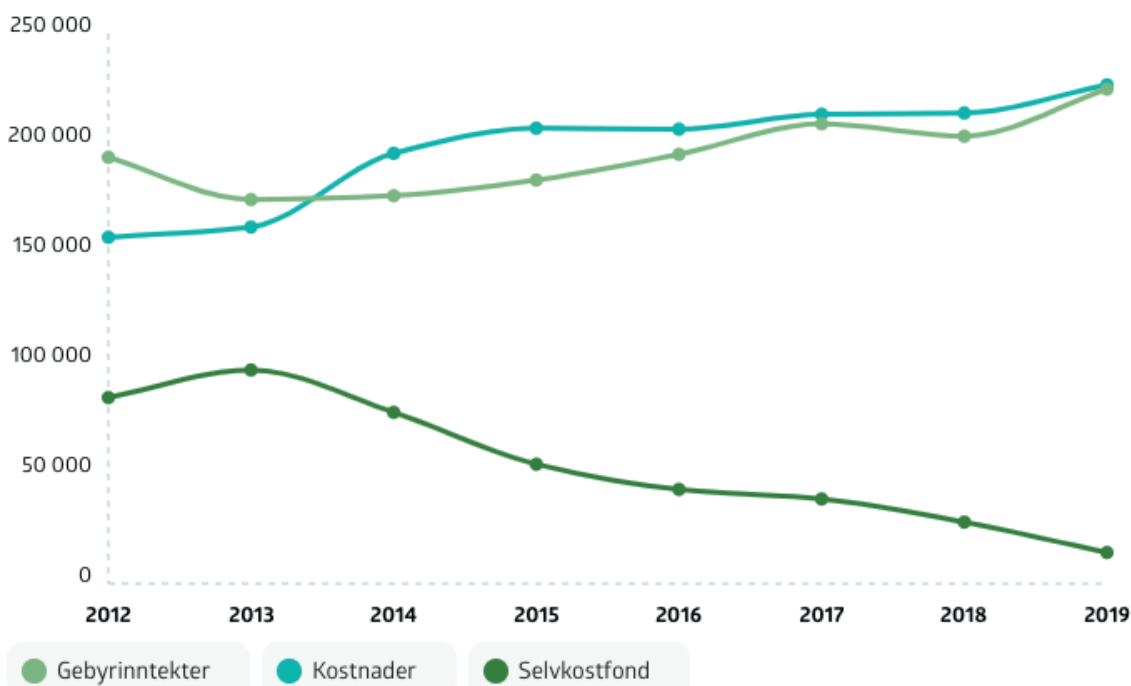
Figur 1: Det nye RfD-området fra 2020.

STANDARD RENOVASJONGSGBYR 2012-2019

Figur 2: Standard renovasjonsgebyr i NOK.

GEBYRINNTEKTER, KOSTNADER OG SELVKOSTFOND REGNSKAP 2012-2018 OG BUDSJETT 2019

Figur 3: Gebyrinntekter, kostnader og selvkostfond i NOK.

6. Resultater

Nedenfor står beskrevet noen nøkkeltall som er sentrale for å vise selskapets resultater. Siste fem år er vist for å vise utvikling over tid.

	Oppnådd i perioden 2014–2018	Kommentar
Avfallsmengder per innbygger	2014: 557 kg 2015: 558 kg 2016: 517 kg 2017: 521 kg 2018: 507 kg	Avfallsreduksjon er det øverste målet i avfallspolitikken, og avfallsmengde per innbygger graden av måloppnåelse.
Andel restavfall av total	2014: 30 % 2015: 30 % 2016: 30 % 2017: 29 % 2018: 29 %	Det er et mål at brukerne skal oppleve det så enkelt å sortere at maksimalt 25 % av avfallet blir til restavfall.
Klimagevinst CO ₂ -ekvivalenter pr tonn avfall	2014: 784 kg 2015: 739 kg 2016: 765 kg 2017: 764 kg 2018: 775 kg	Klimanytte av selskapets virksomhet regnes om til CO ₂ -ekvivalenter og gir positiv gevinst.
Feilsortert mat i restavfallet	2014: 30,5 % 2015: 30,5 % 2016: 30,5 % 2017: 27,4 % 2018: 27,4 %	Det er et mål for planperioden at mengden feilsortert mat i restavfallet skal halveres. Feilsorteringen er basert på analyser som ikke blir foretatt hvert år.
Materialgjenvinningsgrad	2014: 43 % 2015: 46 % 2016: 47 % 2017: 47 % 2018: 47 %	I tråd med internasjonale målsettinger skal materialgjenvinningsgraden være minst 55 % innen 2025, 60 % innen 2030 og 65 % innen 2035.
Avvik (avfall ikke hentet)	2014: 0,5 ‰ 2015: 0,5 ‰ 2016: 0,6 ‰ 2017: 0,6 ‰ 2018: 1,3 ‰	Det er et mål at avvik på manglende avfallshenting skal være lavere enn 0,8 promille.
Kundetilfredshet	2014: 76 2015: 77 2016: 79 2017: 79 2018: 80	Det er et mål for RfD at kundetilfredsheten skal være 80 eller mer på en skala fra 0 til 100. En total tilfredshetsskåre på 80 poeng eller bedre er å anse som meget bra.
Gjennomsnittlig renovasjonsgebyr	2014: 2 263 kr 2015: 2 324 kr 2016: 2 434 kr 2017: 2 552 kr 2018: 2 649 kr	Det er et mål at gjennomsnittlig renovasjonsgebyr skal ha en rimelig utvikling og ikke være høyere enn landsgjennomsnittet.

Tabell 5: Oversikt over resultater siste 5 år.

Miljørapport

Klimaregnskap

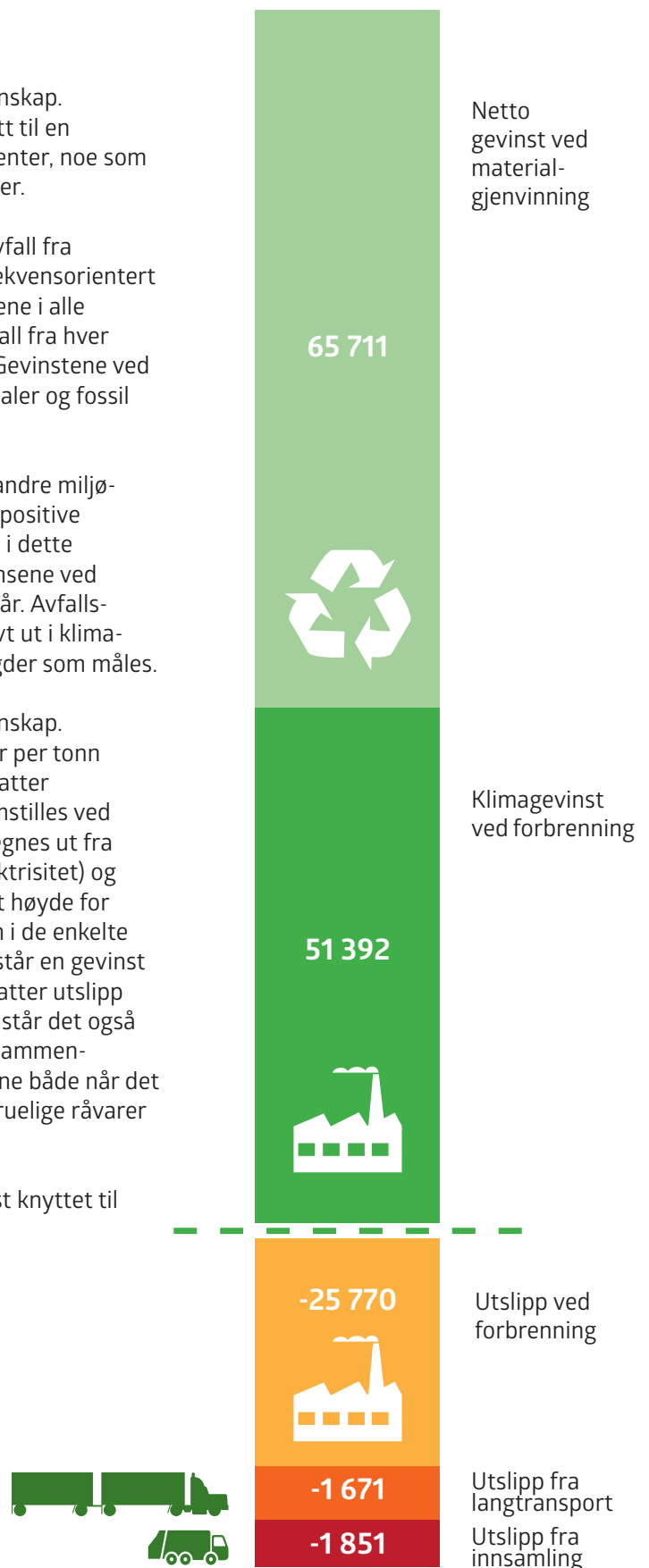
RfDs samlede aktiviteter i 2018 gir et positivt klimaregnskap. Virksomhetens avfallshåndtering i 2018 bidro totalt sett til en utslippsbesparelse tilsvarende 87 811 tonn CO₂-ekvivalenter, noe som tilsvarer 775 kg per tonn avfall eller 437 kg per innbygger.

RfDs klimaregnskap for innsamling og behandling av avfall fra Drammensregionen baserer seg på en modell for konsekvensorientert livsløpsanalyse (LCA). En livsløpsanalyse ser på utslippene i alle prosessene ved avfallsordningen, fra innsamling av avfall fra hver husholdning, til behandling og gjenvinning av avfallet. Gevinstene ved at gjenvunnet avfall erstatter andre jomfruelige materialer og fossil energi er også inkludert i klimaregnskapet.

Regnskapet viser kun reduksjon i CO₂, og tar ikke med andre miljømessige konsekvenser i beregningen. Det finnes andre positive effekter av kildesortering som dermed ikke er tatt med i dette klimaregnskapet. Klimaregnskapet viser kun konsekvensene ved innsamling og behandling av avfallet som faktisk oppstår. Avfallsreduksjon er en ønsket utvikling, men vil ikke slå positivt ut i klimaregnskapet da det kun er effekten av innsamlede mengder som måles.

RfDs samlede aktiviteter i 2018 gir et positivt klimaregnskap. Gevinstene utgjør til sammen 1 034 kg CO₂-ekvivalenter per tonn avfall. Gevinstene oppstår når avfallet utnyttes og erstatter jomfruelige energi- og materialressurser. Energien framstilles ved forbrenning av restavfall og trevirke, og gevinsten beregnes ut fra hvilken type energi som produseres (fjernvarme og elektrisitet) og hvilken energikilde som antas å bli erstattet. Det er tatt høyde for avfallsets spesifikke energiinnhold og utnyttelsesgraden i de enkelte anleggene som benyttes. Ved materialgjenvinning oppstår en gevinst ved at det produseres nye råvarer og biogass som erstatter utslipp ved produksjon av jomfruelige råvarer. For biogass oppstår det også gevinst ved anvendelse. Det er tatt høyde for materialsammen-setningen i avfallet og utslippene i de enkelte prosessene både når det gjelder gjenvinningsprosessene og framstilling av jomfruelige råvarer som erstattes.

Totalt sett viser beregningene en betydelig klimagevinst knyttet til avfallshåndtering i Drammensregionen.

Klimagevinst og -utslipp for RfDs aktiviteter 2018 (kilde: Mepex Consult).

Klimanytte av innsamlet avfall

	2017	2018	Endring
Klimagevinst totalt, tonn CO ₂	88 033	87 811	-0,3 %
Klimagevinst, kilo CO ₂ per innbygger	443	437	-1,2 %
Klimagevinst, kilo CO ₂ per tonn avfall	764	775	1,5 %
Tonn avfall (nøkkeltall RfD)	115 254	113 246	-1,7 %

Utvikling i klimaeffekt, RfD 2017–2018. Kilde: Mepex Consult.

AVFALLSREDUKSJON

RfD arbeider kontinuerlig for å bidra til avfallsminimering gjennom kommunikasjonsarbeid og ved å legge til rette for ombruk. Reduksjon av avfall er det øverste målet i de nasjonale avfallsmålene, fordi det beste for miljøet er å redusere avfallet.

Fra 2017 til 2018 var det en reduksjon i den totale mengden husholdningsavfall i Drammensregionen fra 103 941 tonn til 102 638 tonn. Avfallsmengden per innbygger er redusert betydelig fra forrige år, noe som er svært positivt. I 2018 kastet hver innbygger i gjennomsnitt 510 kg husholdningsavfall, mot 521 kg

i 2017. Det betyr at innbyggerne i Drammensregionen i gjennomsnitt produserte 2 % mindre avfall i 2018 enn året før.

Klimaregnskapet viser kun konsekvensene ved innsamling og behandling av avfallet som faktisk oppstår. Per i dag har vi ikke modeller i klimaregnskapet for å måle gevinsten ved å kaste mindre. Dersom denne besparelsen hadde inngått, ville dette gitt en klimagevinst og et svært positivt bidrag til klimaregnskapet.

AVFALLSMENGDE KG PER INNBYGGER

Innbyggerne i Drammensregionen leverte i gjennomsnitt 510 kg avfall i 2018. Dette er 2,1 prosent mindre enn i 2017.

OMBRUK

Ombruk er å bruke ting på nytt i sin nåværende stand eller å reparere dem. Effekten av ombruk er entydig positiv for miljøet. Mye av avfallet som kastes, kunne istedenfor blitt gitt til ombruk og således fått en lengre levetid. RfD oppfordrer innbyggerne til å bruke ting på nytt, og har lagt til rette for mottak av ombruks-gjenstander på alle sine gjenvinningsstasjoner. Her kan innbyggerne sette igjen ting de mener andre kan ha bruk for, istedenfor å kaste dem som avfall.

MATERIALGJENVINNING

Når avfall først oppstår, har materialgjenvinning som regel en større gevinst for miljøet enn energiutnyttelse av avfallet. Derfor har materialgjenvinning en høyere rangering enn energiutnyttelse i nasjonale avfallsmål. RfD hadde i 2018 en materialgjenvinningsgrad på 47,3 %. For avfall som hentes hjemme var materialgjenvinningsgraden

52,7 %, mens for avfall som leveres på gjenvinningsstasjonene var materialgjenvinningsgraden 42,9 %. Årsaken til at materialgjenvinningsgraden er lavere for avfallet fra gjenvinningsstasjonene enn for avfallet som hentes hjemmefra, er at noen av avfallstypene som leveres på gjenvinningsstasjoner er ikke egnet for materialgjenvinning.

Avfallshierarkiet beskriver prioriteringer i EUs rammedirektiv for avfall og norsk avfallspolitikk. RfD følger de samme prioriteringene i valg av behandlingsmetode og fastsettelse av mål. De fleste utsorterte avfallstyper sendes til materialgjenvinning, og i RfDs klimaregnskap er det foretatt en utregning av klimagevinst for de største avfallstypene. Regnskapet viser at det nesten uten unntak er større gevinst ved å sortere avfallet enn ved å behandle det som restavfall.

Klimagevinst 2018 per kilo avfall

Kg CO₂-ekv. per tonn avfall

Kilde: Mepex Consult.

TRANSPORT

En andel av CO₂-utslipp fra RfDs virksomhet kommer fra transport av avfall. Det totale utslippet fra transport ble gledelig redusert med 22 %, fra 4 532 tonn utslipp i 2017 til 3 522 tonn i 2018.

Utslipp fra transport er fordelt på korttransport fra avfallsinnsamling fra husstandene (avfall som hentes hjemme og som leveres på gjenvinningsstasjonene), og langtransport fra RfDs anlegg og videre til behandlingsanleggene. Ved langtransport av avfall utnyttetes returtransport i så stor grad som mulig. Enkelte avfallstyper transporteres med tog. Selv om utslippene fra transport av avfall utgjør relativt lite i et klimaregnskap, vil en lokal utnyttelse av avfallet være å foretrekke.

Utslipp fra langtransport ble redusert fra 2 673 tonn utslipp i 2017 til 1 671 tonn i 2018, noe som er en nedgang på 37 %. Utslipp fra avfallsinnsamling var omtrent på samme nivå i 2018 (1 851 tonn) som i 2017 (1 859 tonn).

EFFEKTEN AV KILDESORTERING

Klimagevinsten for kildesortert avfall er betydelig høyere enn for restavfall, uavhengig av om det hentes hjemme eller om det leveres på gjenvinningsstasjonen. For sorterte avfallstyper er den gjennomsnittlige gevinsten på 1 018 kg CO₂ per tonn avfall. For restavfallet er gevinsten på 170 kg

CO₂ per tonn avfall. Restavfallet energiutnyttetes og gir også en netto klimagevinst, men ikke like høy gevinst som materialgjenvinning gir. Økt kildesortering og materialgjenvinning kan dermed bidra til et totalt sett bedre klimaregnskap for regionen.

Totalt sett er det størst klimagevinst for avfall levert til gjenvinningsstasjonene (1 004 kg CO₂ per tonn avfall), mens klimagevinsten for avfall fra innsamlingsordningen er 490 kg CO₂ per tonn avfall.

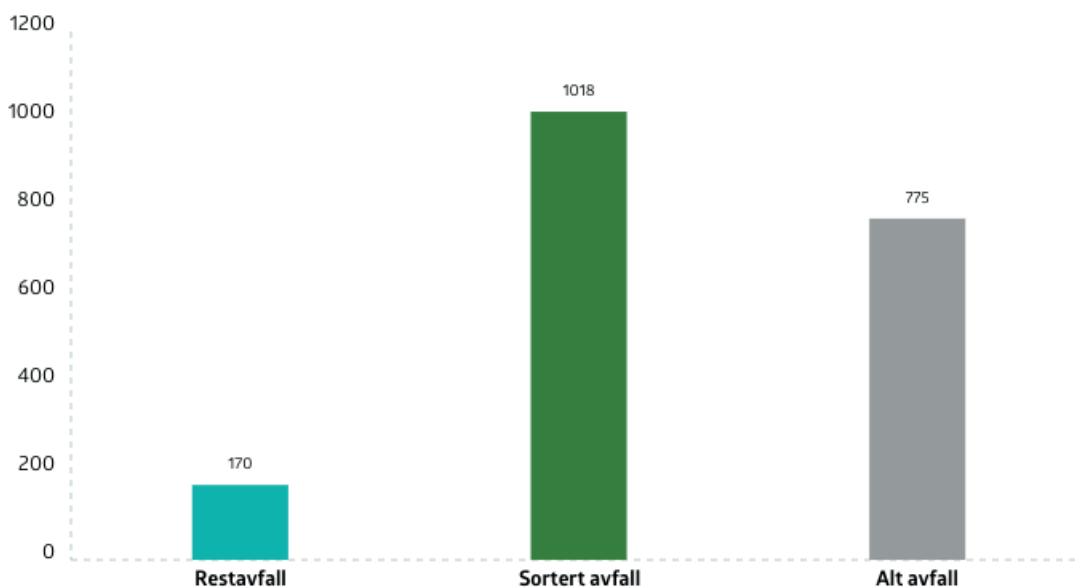
Den netto klimagevinsten etter at utslipp er fratrasket, er 87 811 tonn CO₂ ved gjenvinning av avfall. Av dette kommer den største delen fra materialgjenvinning. Bedre kildesortering kunne ført til enda bedre klimagevinst.

Utslipp fra forbrenning av fossilt materiale er den største kilden til klimautslipp i RfDs virksomhet (88 % av totale utslipp), mens utslipp fra transport og innsamling har et relativt lite bidrag (12 % av totale utslipp).

Avfallstypene med størst klimagevinst per tonn ved materialgjenvinning er elektrisk og elektronisk avfall, avfall av metall, plastemballasje og papiravfall. Klimaregnskapet viser også en stor gevinst av ombruk av klær og sko, som per definisjon ikke kategoriseres som avfall.

NETTO KLIMAGEVINST FOR RESTAVFALL OG SORTERT AVFALL I 2018

Kg CO₂-ekv. per tonn avfall

Kilde: Mepex Consult.

Klimaregnskap for avfallshåndteringen hos RfD 2018

	Henteordning	Gjenvinningsstasjon	Totalt
Klimagevinster	Tonn CO₂-ekvivalenter		
Netto klimagevinst ved materialgjenvinning	24 857	40 854	65 711
Klimagevinst ved forbrenning	21 127	30 265	51 392
Sum klimagevinster	45 984	71 119	117 103
Klimautslipp			
Utslipp forbrenning, fossilt	-19 729	-6 041	-25 770
Utslipp fra langtransport	-882	-789	-1 670
Utslipp ved innsamling av avfall	-711	-1 140	-1 851
Sum klimautslipp	-21 321	-7 970	-29 292
Netto resultat (gevinst)	24 662	63 148	87 811

Sortering og feilsortering

For å kunne gjenvinne avfallet, må vi holde de ulike avfallstypene adskilt fra hverandre. Derfor er kildesorteringen som hver enkelt innbygger gjør viktig. Innbyggerne i Drammensregionen er flinke til å kildesortere, og i 2018 ble hele 71 prosent av husholdningsavfallet sortert. Det er det samme gode resultatet som i 2017 og det beste sorteringsresultatet RfD har oppnådd.

RfD er opptatt av å ha gode analyser på innholdet i avfallsbeholderne i regionen. Det gir kunnskap om hvor kommunikasjonsstiltak skal settes inn. RfD gjennomfører jevnlig stikkprøver av avfallet for å identifisere fordelingen av avfall i ulike beholdere. Den nyeste analysen, som ble gjennomført i 2017, viste at det kildesorterte avfallet er godt sortert av innbyggerne i Drammensregionen. Restavfallsbeholderen inneholder imidlertid mye avfall som skulle vært sortert ut for materialgjenvinning. De avfallstypene det er størst potensial for å forbedre kildesorteringen av er:

- **Matavfall:** Matavfallet som er kildesortert av innbyggerne i Drammensregionen er bra sortert. 92 % av innholdet i matavfallsbeholderen er sortert riktig. Matavfallet blir omgjort til biogass og biogjødsel. Biogassen erstatter fossilt drivstoff og regnes for å være den beste ressursutnyttelse som er mulig å oppnå for matavfall. Biogassen benyttes blant annet som drivstoff for busser og renovasjonsbiler. Biogjødselen er et kompostprodukt av høy kvalitet, og benyttes i landbruket. Utfordringene knyttet til matavfall ligger imidlertid i restavfallsbeholderen. Hele 40 % av matavfallet

kastes feilaktig i restavfallet, noe som betyr at 27 % av innholdet i en gjennomsnittlig restavfallsbeholder er matavfall. Når matavfall feilaktig kastes i restavfallet, blir det sendt til energiutnyttelse ved forbrenning. Siden mat har dårlig brennverdi, er forbrenning en dårlig utnyttelse av matavfallet. Det ligger derfor et stort potensial for bedre klimanytte ved å oppnå bedre kildesortering av matrestene.

- **Plastemballasje:** Hele 66 % av plastemballasjen kastes feilaktig i restavfallet, og blir dermed ikke utnyttet til nye materialer. Selv om dette var en forbedring på 5 prosentpoeng i forhold til året før, ligger det et stort potensial i bedre sortering av plastemballasjen. Plastemballasje utgjør ikke så stor mengde i vekt, men klimagevinsten ved materialgjenvinning av sortert plastemballasje er allikevel stor. Plast på avveie medfører et betydelig miljøproblem, og bruken av plast er økende. Det er derfor særdeles viktig at plast håndteres på riktig måte. Det ligger betydelige muligheter i positiv miljøpåvirkning ved bedre kildesortering og gjenvinning av plastmaterialer.
- **Glass- og metallemballasje:** Mengden kildesortert glass- og metallemballasje har økt betydelig de siste årene, men fortsatt kastes 25 % feilaktig i restavfallet. I restavfallet har glasset og metallet liten nytteverdi, da de gir begrenset energi ved forbrenning. Det er langt mer energibesparende å gjenvinne glass og metall til nye materialer.

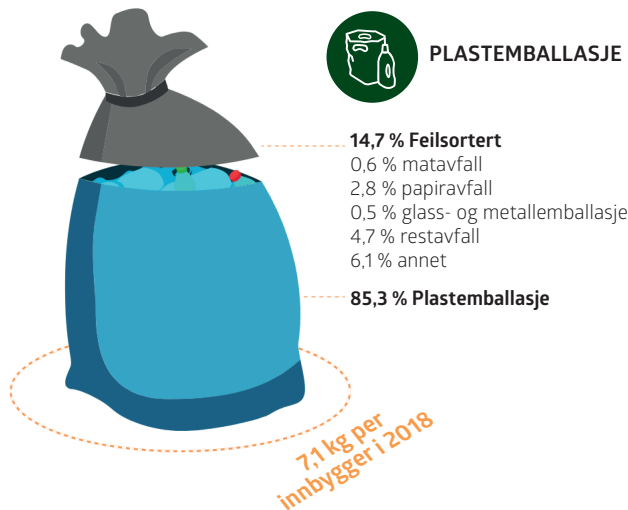
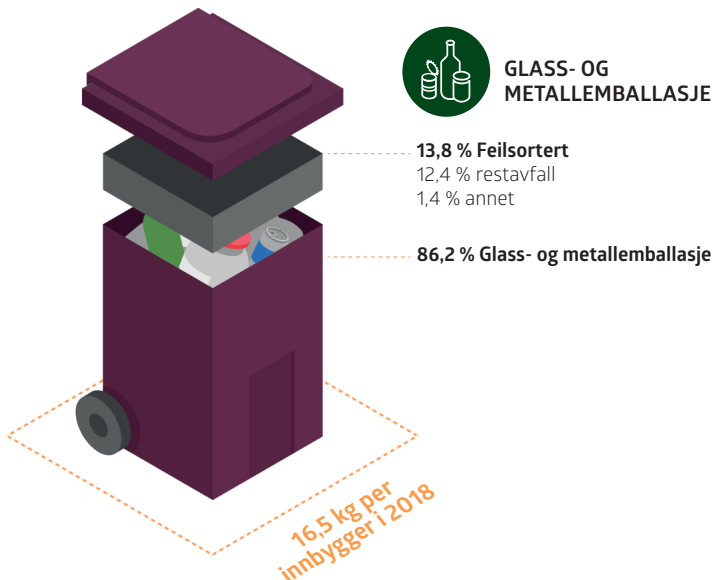
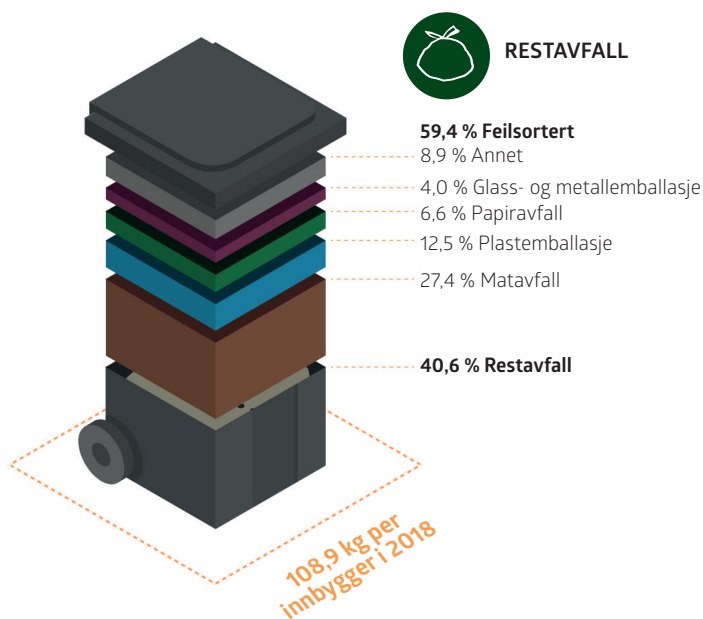
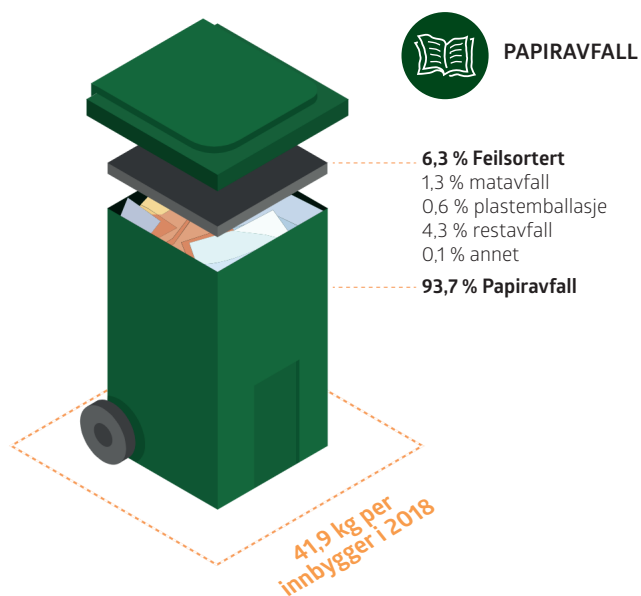
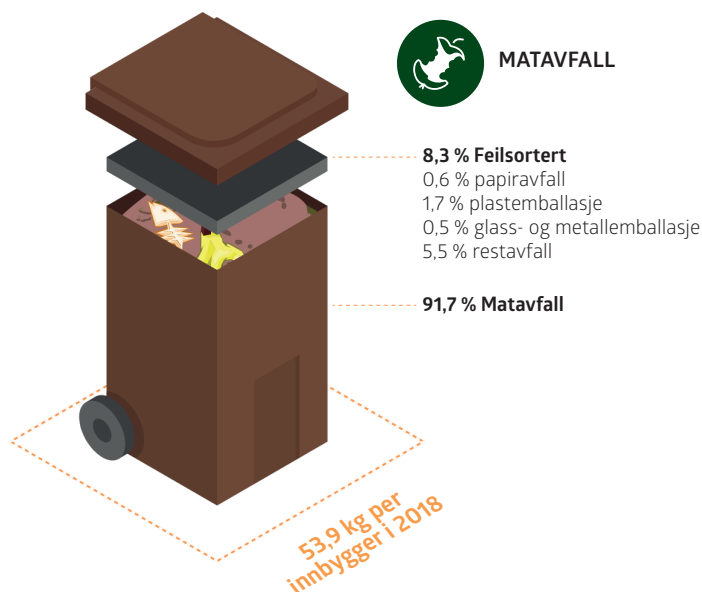
Kildesortert avfall blir råvarer til nye produkter. Takk for at du kildesorterer!

Innbyggerne i Drammensregionen er flinke til å kildesortere, og i 2018 ble hele 71 prosent av husholdningsavfallet sortert.

Gjennomsnittlig innhold i en avfallsbeholder/plastsekk

Beholderne viser antall kg avfall per innbygger og gjennomsnittlig feilsortering.
Kilde: Sorteringsanalyse Mepex Consult.

Ansatte 2018

Anne Oseth

Astrid Ehrlinger

Elisabeth Aale Sørum

Espen Solvang

Even Midtun

Gry Nessjøen

Inger Tandberg

Janne Bogstrand

Johan Rune Remmen

Jonas Brurberg

Lone Stenmyren

Marianne Bårnes

Marianne Holen

Marte Brændsrud

Mette Gilhuus Johansen

Mette Jansen

Rannveig Næss Olsen

Robert Lailey

Sven Draugsvoll

Tora Langseth

Tor Arne Bjørn

Trine-Elisabeth Torsrud

Postadresse:
Postboks 154 Bragernes,
3001 Drammen

Besøksadresse:
Grønland 1
3045 Drammen

Telefon: 32 04 97 00
E-post: post@rfd.no
www.rfd.no
[Facebook.no/RfDmiljo](https://www.facebook.com/RfDmiljo)